

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 12 K.
Félévre . . . . 6 K.
Negyedévre . . 3 K.

Hirdetési díj: Háromhasá-
bos petitsor egyszeri hírde-
tése 30 f. Nyilttér sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

Szerkesztőség és
kiadóhivatal ::

Kösch Árpád
könyvnyomdája
Eperjes, Fő-u. 59.
:: Telefon-szám 16. ::

BERZEVICZY ALBERT megnyitó-beszédje

a Széchenyi-kör október 20-iki díszközgyűlésén.

Tisztelt ünneplő Közönség!

A Széchenyi-kör mai ünnepének különösen bensőségteljes jellege van. A férfiút, a kit ünneplünk, az országban szerteszét ismerik és tisztelik ugyan, neve jó hangzású irodalmunkban, könyvei különösen ifjúsági könyvtárainkban rég otthonosak, hazafias versei több nemzedék keblében keltettek lelkesedést, de mi mégis jogosultaknak érezzük magunkat őt főképp a miénknek nevezni! Hisz itt él, munkálkodik több mint egy negyedszázad óta körünkben; a félszázados írói és költői munkásságnak, melynek ünnepét üljük ma, több mint fele Eperjesé és a Széchenyi-köré. Sohasem tagadta meg hívásunkat, ha közönségünk a fölolvastó-asztalnál kívánta őt hallani, sohasem vonta meg tőlünk bölcs tanácsát, ha véleményét a kör szellemi vezetésében óhajtottuk ismerni; nem volt azóta ünnepélyünk, mely költői ihletét nem az ő lantjától kölcsönözte volna!

Hogy e mai gyülekezetben az első szót kértem ki a magam részére, azért is történt, hogy alkalmam legyen meleg, őszinte, mélyen érzett köszönetet mondani ünneplő veterán költőnknek mindazok nevében, a kik ezelőtt harmincznégy évvel hol bízva és remélve, hol kételkedve és aggódva állottunk a Széchenyi-kör bölcsőjénél, azért az önzetlen, fáradhatatlan, mindig lelkes és lelkesítő munkájáért, a melyet e körben s e kör érdekében kifejtett és a melynek csak természetes viszonzása a ragaszkodó szeretet, mely őt e társaságban környezi.

Hogy a Széchenyi-kört megalapítsuk, arra az a sokak szemében merésznek, naivnak látszó hit bátorított, hogy mindig fognak kiváló szellemek is akadni, a kik becsvágyukat helyezik majd abba, hogy itt, e vidéki központban erőteljes, hazafias, nemes irányú szellemi életet tartsanak fenn. Hála a Gondviselésnek, ebben a merész, ebben a naiv reményünkben nem csalódtunk! A magyar kultúra minden igaz barátja mennyivel többre kell, hogy becsülje a Csengey Gusztávokat, a kik egy élet gazdag munkásságát szentelik az ifjúság oktatásának, a társadalom művelésének egy vidéki katedrán, de a kiknek tiszta és nemes szavát azért meghallják messze az országban, mint azokat

az ágaskodó törpéket, a kik lekicsinyelve a provinciát, törtetve igyekeznek a — hitök szerint — egyedül üdvözítő fővárosba, hogy ott semmiségökkel annál biztosabban elenyészvén, a félreértett tehetségek panaszait szólaltassák meg.

Bizony az oly férfiak nélkül, a minő Csengey Gusztáv, nem lehetne ezt az országot soha egész nagyságában és minden részében a nemzeti szellem, a költői ideálok, a nemes irányú művelődés számára meghódítani!

Benne a tanár, a költő, a hazafi harmonikusan egyesülnek egy nagy és szép életföladat teljes és igaz megoldására.

Hivatásérzetből lett tanár; paedagogiai hajlamát az oktatás különböző fokozatain próbálta ki, edzette, tudását nagy mesterek tanításából gyarapította, míg a gymnasiumi tanulmányok fokain fölfele a bölcsélet és aesthetika, a theologia legmagasabb problémái körébe emelkedvén, megszerzte magának s az iskolán kívül is érvényesíteni tudta az ismeretközlés amaz igazi művészetét, mely akkor emeli föl legbiztosabban hallgatója szellemét, a mikor ahhoz valóban leereszkedni tud.

Költő serdülő kora óta; mint ilyen már a hatvanas évek elején rendes dolgozó-társa volt legjobb folyóiratunknak s már a hetvenes években gyűjteményben jelentek meg versei és a Petőfi-társaság tagjai sorába választotta őt. Könnyű volt elbeszéléseiben, verseiben mindvégig főképp az ifjúság költőjének maradnia, mert hiszen ő is mindig hű maradt ifjúsága első ideáljaihoz: az élet semmi tapasztalata, szenvedése, csalódása el nem hervaszthatta költői kedélyének mindig újra fakadó virágait.

És hazafi volt e mellett, mindig és mindenben hazafi! tanításának, költészetének igazi lendületét, melegét hazafiúi érzése adja meg. Gyermekekora első benyomásaiba belévegyültek a szabadságharcz véres époszáinak képei, mint ifjú hallotta Deák felirati beszédjét, ott állott a Teleki László ravatalánál; egy feledhetetlen nagy korszak megrázó eseményeinek emlékei, átszűrve a történeti tanulmányok tisztító igazságain, érlelték meg lelkében azt a rajongó szeretetet, melylyel a nemzeti múlton csüng, s melylyel a haza, a nemzet eszméjét magához öleli, az azokhoz való hűséget tanítása, dala alaphangjává emeli.

Hazánk érdekében kívánjuk, hogy ősz társunk, ünneplőnk szava a váltakozó nemzedékek részéről nem változó meg-

értéssel, rokonszenvvel, lelkesedéssel találkozzék tovább is; ez csak a régi, nemzetfönntartó ideálok uralmának folytonosságát jelentené. Szerencséseknek valljuk magunkat, hogy körünk nagyérdemű tiszteleti tagját ez emlékezetes ünnepén ép testi és mindig fiatalon lelkesedő szellemi erőben üdvözölhetjük e körben, hogy neki is megadatott az istenek ama ritka kedvezése, mely a dalnoknak megengedi, hogy lantja, életfájának virulásán túl is megtartsa fiatal varázsát, nem szűnő hatását a lelkekre. Örömeinkre szolgál, hogy ünnepelésünk körünkön és városunkon kívül is visszhangot keltett s melegen üdvözöljük mindazokat, kik hívásunkra megjelentek.

Legyen e jubiláris ünnepély hálás visszatekintés a múltba, s reményteljes megindulás egy biztató jövő felé! Jól esik tudnunk, éreznünk, hogy nem búcsúznak, csak új szövetséget kötünk a régi hűség alapján. Az érdemért babér jár, a szeretetért szeretet! Körünk, közönségünk, — merjük mondani: hazánk, Csengey Gusztávval szemben nem fog kifogyni egyikből sem soha!

A Széchenyi-kör díszközgyűlése.

Szokatlan bensőséggel s várakozást fölülmuló meleg hangulatban folyt le Széchenyi-körünk f hó 20-ikán tartott díszközgyűlése, melyet Körünk tiszteleti-tagjának, Csengey Gusztávnak születése 70- és költői munkásságának 50 éves jubileumára rendezett. Körünk helyiségeit ez alkalommal zsúfolásig töltötték meg az érdeklődők, városunk társadalmának előkelősége s a vidéki küldöttségek.

D. e. 11 órakor megjelent az ünneplő dísztermünk emelvényén a Kör elnökeinek, vezértisztviselőinek s a küldöttségileg megjelent kulturális egyesületek képviselőinek kíséretében. A terem zenekarzatán fölhangzott az «Ünnepi dal», melyet a helybeli ev. koll. tanítóképző-intézet énekkara adott elő, Kapy Gyula tanár vezetésével. A nagy gondnal betanított, szép összhangban előadott karéneknek zajos hatása volt. A díszközgyűlést br. Ghillány Imre elnök nyitotta meg, fájdalommal jelentve be a Védnöknek, Berzeviczy Albert öngyméltóságának elmaradását, aki akadályoztatása miatt táviratilag üdvözölte az ünneplőt s megnyitóbeszédét írásban küldte meg. Elnök fölolvassa a Védnök táviratát s fölkeri Gömöry Jánost, az irodalmi választmány elnökét, hogy a Védnök megnyitó-beszédét olvassa fel.

A Védnöknek nagy gondolatokban gazdag, magasan szárnyaló, művészileg kidolgozott, szép beszédét lapunk vezető-helyén egész terjedelmében közöljük.

A zajos tetszéssel és tapsviharral fogadott megnyitó-beszéd után dr. Wallentinyi Samu titkár évi jelentésének felolvasása következett. Titkár

Csengey Gusztávnak, mint a Kör hosszú éveken át hűséges tagjának, irodalmi választmánya elnökének s most tiszteleti-tagjának a Széchenyi-körben kifejtett érdemeiről szólt, majd ismertette az ünnepeltnek írói munkásságát, élénk színekkel festve meg egész írói pályáját, különösen az ötvenes évek korát, melybe Csengey költői lelkének első megnyilatkozása esik s amely a költő lantját legjobban meghihlette.

Mint hogy a titkári jelentésnek Csengey Gusztáv méltatását követő része a Széchenyi-kör 1911. évi tevékenységéről számol be s nyomtatásban is megjelenik, arra kérte a titkár a díszközgyűlést, hogy tekintettel az ünnepi műsor gazdag voltára, vegye a titkári jelentésnek többi részét is tudomásul.

A közgyűlés a titkár ékes tollú előadását élénk tetszéssel fogadta s a Kör évi munkásságáról szóló jelentést tudomásul vette.

Ezután Csengey üdvözlésére került a sor. Az egyes idegen testületek, irodalmi és kulturegyesületek képviselői szebbnél-szebb beszédekkel üdvözölték a jubiláns poétát, méltatva írói érdemeit, tolmácsolva azt a nagy szeretetet, népszerűséget, melynek Csengey országzerte örvend. Elsőnek a tiszai ev. egyházkerület illusztris püspöke, *Geduly Henrik* üdvözölte Csengey a kerület és a Luther-Társaság nevében. A benső, meleg szeretettel átthattott, mesterien megalkotott és igazi szónoki művészettel előadott szép üdvözlő-beszéd így hangzott:

„Mélyen tisztelt közönség! Nagytiszteletű teológiai akadémiai tanár úr! Kedves ünnepeltünk!

Az eperjesi Széchenyi-kör szives meghívása alapján annak a szerencsének osztályosa lehettem, hogy résztvehetek e bensőséges irodalmi ünnepélyen.

Szívesen, boldog örömmel jöttem ide! Hiszen a tiszai evang. egyházkerület mindig is méltányolni tudta nagyjainak hű szolgálatait.

Szándékosan használtam e szót, hogy: *«szolgálat»*. Mert Nagytiszteletűséged jól tudja, hogy az igazi evangéliumi ethika világában magasabb polcra, mint a szolgálat hű elvégzése, a kötelesség hű teljesítése, emelkedni nem lehet. És éppen ezen az alapon mondom én boldognak a tiszai evang. egyházkerületet, amelynek tanári gárdájában egy Csengey Gusztáv van, aki hosszú évtizedeken át mintapépe volt a kötelességteljesítésnek s aki hallgatói előtt saját életével, saját lényével mutatta be az eszmények

szolgálatának kifejezhetetlenül nagy erkölcsi jelentőségét.

Fokozza ennek értékét a Nagytiszteletűséged érdemdús költői, írói működése, amiben benne rejlik a tanári tevékenység, a nevelő hatás sikereinek fokozása az eszmények lelkesítő megszerettetése által.

Boldog az a főiskola, amelynek ily nemes, emelkedett szellemű költő-tanárjai vannak, és én, mint a tiszai evang. egyházkerület korra nézve Nagytiszteletűségédnél jóval ifjabb főpásztora a fenntartó egyházkerület képviselőjeként, annak ez ünnepélyes alkalomra közel- és távolból egybesereglett összes tagjai és tényezői nevében meghajtom a lobogómat az ősz költő-tanár előtt, az egész egyházkerület osztatlan elismerését, háláját és meleg üdvözlését tolmácsolom, hű szolgálatainak, áldásdús sikereinek, nemes tevékenységének jutalmaként — hiszen egyebünk úgy sincsen — szívből fakadó imát rebegeve a mindnyájunk Urának trónja előtt: árasza ki kegyelmét gazdagon Nagytiszteletűségedre, hogy élete alkonyán élvezhesse még soká-soká nemcsak tanítványai háláját, rajongó szeretetét, nemcsak övéinek ragaszkodását, nemcsak az egyházkerület elismerését, nemcsak a magyar nemzeti irodalom minden művelőjének elismerő testvéri szeretetét, de azt a lelken átragyogó, felemelő, büszke tudatot is, hogy nem hiába élt, a ki a hazának, az egyháznak, az ifjúságnak és a közéletnek élt!

S legyen szabad egyúttal megragadnom az alkalmat arra is, hogy kifejezzem a mi evang. vallásos irodalmi társulatunknak, a «Luther-Társaságnak» szeretetteljes üdvözlését, mint amelynek érdemdús elnöke, *Osztrólczy Miklós* úr öméltósága betegség okán, sajnos, megakadályoztatott az idejövételben s engem kért fel arra, hogy Luther-Társaságunk elismerő háláját és benső üdvözlését tolmácsoljam. Teszem ezt rövid pár szóval. Biztosítom Nagytiszteletűségedet arról, hogy szerény irodalmi társaságunk büszkének vallja magát, hogy írói gárdájában ott üdvözölheti Nagytiszteletűségedet, akinek gyönyörű vallásos költeményeit kiadmányai legértékesebb, legbecselesebb gyöngyei gyanánt tekinti. Nagytiszteletűséged lyrája kettős oltár tüzen éled és gyűjt lángot a mások szívében: s ezek — a haza és a hit oltárai. Ápolja Isten segédelmével ez oltártűzeket még soká fénylőn, ragyogón, hogy onnan áradjon még soká hevítő, lelkesítő lángok fényessége a mi gyönyörűségünkre, Nagytiszteletűségednek boldogságára! Éljen soká!

Ezután *Jakab Ödön* lépett elő, hogy a Kisfaludy-Társaság üdvözlését tolmácsolja. A közönség már

megjelenésekor is meleg szeretettel üdvözölte *Jakab Ödönt*, a kiváló poétát, akinek bájos költészetében, ragyogó fantáziájában, erőteljes, költői nyelvben már eddig is oly sokat gyönyörködött. Ez a nagyrabecsülés, szeretet csak fokozódott az után a magas irodalmi nivójú, gyönyörű üdvözlő-beszéd után, melyben találóan, művészi ecsetelte a magyar író, a magyar költő göröngyös útját, míg a Parnasszusra jut. Ilyen rögzös volt az útja Csengeynek is, aki boldogan, nyugodtan tekinthet vissza a megtett útra, hiszen célját elérte. A remek beszédet, melyet szűnni nem akaró lelkesedéssel fogadott a közönség, itt közöljük:

„Kedves Barátunk!

Aki felteszi magában, hogy a hétköznapi, józan munkától zajos, szelidebb völgyekből magasabban fekvő hegyvidékeknek fordítja az útját: annak számot kell vetnie azzal is, hogy a magasságokba vezető utak nem oly kényelmesek, mint a völgyek sokaktól sírára taposott útjai. A hegyi magaslatoakra vívó utak és ösvények lépten-nyomon megbeszik a vándort, kinek túlevelű cserjék, szűrés szederbokrok, útjába dőlő fatörzsek s éles szikladarabok akadályain kell keresztülgázolni. Azt a tágasabb kilátást, azt a tisztább levegőt, azt az árnyékalanabb fényt, mikkell a magaslatok várják, szenvedéssel és fáradsággal kell megfizetnie!

Hát még mit kell annak szenvednie, aki a mi közéletünk szürke völgyeiből a magyar parnasszus fényes fensíkainak irányítja útját! Mert az egész földkerekségén talán a magyar parnasszusra vezető utak a legelhanyagoltabbak, a legzordonabbak és a legkényelmetlenebbek! Mikor hallom, hogy egy magyar író ötvenéves jubileumot ül: szinte bámulat fogja el a lelkem, hogy ilyen mese is megtörténhetik!

Mert az ötvenéves írói jubileum idegen, nagy nemzetek boldogabb íróinál legtöbbszörre azt jelenti, hogy az illető író átdolgozott ötven évet fényben, anyagi jólétben, kényelemben élve és az egész művelt világ tetszésének forró verőfényében sütkérezve. Nálunk pedig azt jelenti az ötvenéves írói jubileum, hogy jubilál egy szegény, ekzaltált, álmodozó ember, aki még szenge fiatalságában lemondott a meggazdagodás eshetőségéről, az élet vidám gondtalanságáról, a megértől és megbecsülől, lelkes támogatás biztonságáról; aki felvette magában már pályája kezdetén: olthatatlanul lobogni népeért, életémestől, gyilkos lobogással, munkás nappallá tenni a csendes éjszakákat, hogy szebben zengjen édes anyanyelve, izmosodjék a faj- és honszeretet, nemesedjenek a lelkek, nyiljanak az elmék s a művelődés szelid nap-

TÁRCA.

Vallomás.*

(Ötvenéves írói működésem jubileumára
1912. okt. 20-ikán.)

Nem bánt az engem késő téli korban,
Hogy nem kerestek a dicsők, nagyok;
Ez a kis szűk kör tudja, hogy ki voltam,
Én nekik éltem, köztük maradok.
Erőim se volna lépni új mezőkre
A fáradt élet csendes alkonyán.

A multak álma nem csapong jövőbe,
S hervadt berekben nem szól csalogány.

Óh volt reményem! — Zengtem én is egykor,
Láttam virulni a letört hazát:
Multunk tusáin felépül a szebb kor...
Ez adta lelkem édes vigaszát.
Áadtam lelkes tanítványaimnak,
Biztatva őket: lesz még kikelet! —
Hitet neveltem, mit vész meg nem ingat...
Így értem én el a havas telet.

Hirdettem nekik népem ideálját,
Szent ihletem mit álmaimba szótt.
A nagy időket tetlenül ne várják;
Csak küzdve látnak boldogabb jövőt.
És ők kimentek, ki a nagy világba
Az én lelkemnek szent eszméivel.
És ha megőrzik — nem éltem hiába:
Az elvetett mag lassan majd kikel.

Így lettem én a haza magvetője
Odon falaknak egy kis rejtékén.
A nagyvilág kinn nem vett hírt felőle;
De hírt, jutalmat nem is vártam én.

*Írta és a Széchenyi-kör okt. 20-iki díszközgyűlésén felolvasta Csengey Gusztáv.

Kobzom se volt nagyoktól felavatva,
Hódítva messze nem repült dalom;
De zengtem úgy, amint az ihlet adta,
Nem érte bérként semmi jutalom.

Számot se tarték soha koszorúra,
Műkedvelőnek ismerém magam',
S hogy hangot adhat öröme és bűja:
Ez az, miben a szív jutalma van.
Míg végigregz a szíven a dal árja,
A gyönyör ez volt mindig én nekem,
És hangjait hogy mások szíve várja,
Azért nem indult soha énekem.

Mégis — ha néha meghallák, örültem,
Jól esett tudni, ezt se tagadom.
Ha tőle felgyűlt egy-két szív körültem,
Ez volt a munka közt ünnepnapom.
A dolgozó is szokott ünnepelni,
Munkához így nyer kedvet, új erőt.
Ha jött ez ünnep lelket fölemelni,
Ez boldogítja a műkedvelőt.

És jött — ma íme jött e lelkes ünnep,
Nem jóbarátok egyszerű köre...
Mi az, mi egybe hozta itt szívünket?
Hisz ez jövőnknek tiszta tüköre.
A régi honban nyomorgott a költő,
E nép nagyot, dicsőt se ünnepelt;
És ím' alig hogy mult egy emberöltő,
Amit vetettünk, már a mag kikelt.

Hű nép kiséi a dicsőknek útját,
S magát becsüli, hogyha nyújt babért,
De hol a magvetőt becsülni tudják,
A nemzet ott már magas fokra ért.
Boldogan zengem vén korom telében:
Mégért vetésünk, jó az aratás!
Zengem, miként az ifjú zengte régen:
Hiszek jövőnkben: lesz föltámadás!

Egy öreg honvéd emlékirataiból.

Közli: Csengey Gusztáv. (Folytatás.)

Én a korcsma végfalának vettem hátamat;
e helyzetben még szerencsém volt, hogy hátba
a fal, balfelől egy kerek kút fedezett s csak
jobbról és előlről voltam a lovasság által támad-
ható; de ez aztán volt is elég! A mi szak-
szunk Szalay első hadnaggyal csak 31 ember-
ből állott; a muszka lovasságból jutott rám elég
— 15—20 pikás —, amennyi reám fért. Persze,
a szabolcsi lovasoknak — veszélyünket látva —
a muszka lovasságot szintén meg kellett volna
rohannia, de nem tették! Közülünk ki-ki ma-
gára maradt s védekezett úgy, ahogy tudott.
Annyit én is megtehettem, hogy mielőtt körül-
fogtak volna, szuronyomat feltűzhettem s talán
csakugyan is ez a szurony mentett meg:
amennyiben a gyalognak pikás-lovas elleni
védelmi módjához folyamodtam: puskámat agyá-
val felfelé, szuronyával lefelé fordítva, jobbra-
balra mozgattam s ezzel a felém tett pikaszúr-
sokat útjokból kivertem annyira, hogy csak a
mellemben kaptam egy, és egy lesikló pikától a
baltérd-foglalásomba szintén egy *nem halálos*
szúrást. Lélekjelenlétem helyén volt; átláttam,
hogy ez így nem tarthat sokáig s veszniem kell,
mert a szabolcsiak még sem kockáztatják meg
a rohamot a szabadításunkra; századunk hátra-
levő 3 szakasza pedig nem jött az országúton
egyenesen a muszka lovasságra, hanem — amit
én akkor még nem is tudhattam — helyesen
az úttól jobbra vonuló alacsony hegysorra

világa minél in-
földet, melyet
porai megszen-
mitott többre,
csak ő is elten-
mint ahogy élt
Révai, Csokon
Petőfi, Reviczki
éves jubileum
álmodozó em-
míg maga az
a föld poráig
serpenyője stb.

Ezek a kes-
kénytelenül m-
tunk ötvenéve-
ő is azok kö-
bölcseben rá-
hiába, hogy b-
is érintették A-
a Petőfi életü-
még a Csokon-
érintették, m-
szent célok fel-
a Csokonai és
a távolból hí-
Kedves ba-
set arattál. S
valahogy jobb
viselés, mikor
Ennek a fény-
városnak nálu-
retete az irod-
a Te életedet
ami anyagiak-
Itt, ahol egy-
boldogan tudt-
boldogan, me-
környezetben
azonos körny-
kiván, a szára-
porból lett e-
viszont a foly-
másiknak hala-

Kedves b-
helyen, hogy
szeretéseig ne-
ez a bölcs m-
épentartásával
ség megismer-
nagyon hosszú-
ezt a mindké-
tetted. Mert T-
az Isten dicső
szíveddel és t-
tud épp oly h-
a művelődésé-

küldte ki B.
második alha-
nem láthattam
merényltem
álló lovak ort-
meghőköltem
amelyen jobb
korcsma istá-
— melyen a-
levő keskeny,
széles helyre
egy lovas jó
szuronyomma
ugrásomban
pikagombtűs
és körös-körü-
annyira, hogy
csonttörést n-
lették meg,
szemben, a
farkasszemét;
próbáljon pik-
volna, amenn-
szabb volt, m-
a pika gyalog-
hető, mint lo-
szakadék és a
keskeny volt,
volna meg h-
széles, de jó n-
hát annyi idő-
relhettem, há-

világa minél intenzívebben borítsa el ezt a magyar földet, melyet az apák kihullott vére és szunnyadó porai megszenteltek; és aki mindezt nem számított többre, csupán csak annyira, hogy majd csak ő is eltengődik valahogy a bölcsőtől a sírig, mint ahogy eltengődtek koldus elődei: Bessenyei, Révai, Csokonai, Kazinczy, Vörösmarty, Garay, Petőfi, Reviczky és mások. A magyar író ötvenéves jubileuma azt jelenti, hogy egy ekzaltált, álmódzó ember addig-addig emelte nemzetét, míg maga az időben lassan aláüledt majdnem a föld poráig, mint ahogy a mérlegnek az a serpenyője sülyed, mely a másikat emeli.

Ezek a keserű gondolatok környékeznek önkénytelenül most is, mikor Csengey Gusztáv barátunk ötvenéves jubileumán résztveszek. Mert hisz ő is azok közül való, akikre a Múza már a bölcsőben rácsókolta veszedelmes csókját. Nem hiába, hogy bejárta életútjának vonalait földrajzilag is érintették Aszódon, Sopronban és itt Eperjesen a Petőfi életútjának vonalát, sőt Komáromban még a Csokonaiét is érintették egyszer. És méltán érintették, mivelhogy ő is azok felé a nemzeti szent célok felé iparkodott teljes életében, melyek a Csokonai és Petőfi nagy lelke előtt lobogtatták a távolból hívogató ragyogványait.

Kedves barátom, te is vetted sokat és keveset arattál. S lásd, mégis téged mintha sokaknál valahogy jobban szeretett volna a kegyes Gondviselés, mikor ezt a várost adta otthonodnak. Ennek a fényes múltú, ízig-veéig magyar lelkű városnak nálunk majdnem kivételesen nagy szeretete az irodalom iránt meleggé és széppé tette a Te életedet s kárpótolt lehetőleg mindazokért, ami anyagiakban a magyar író vesztését teszi. Itt, ahol egykor Tompa, Petőfi és Kerényi is boldogan tudtak álmódzni, álmódzóhatal Te is boldogan, mert a Te poétikus lelkeddel azonos környezetben éltél. Már pedig igazi élet csak azonos környezetben lehet. A hab, ha meghalni kíván, a szárazföldre veti ki magát a folyóból, a porból lett ember pedig magát a szárazföldről viszont a folyóba veti. Ami egyiknek élet, az a másiknak halála.

Kedves barátom! Pascal azt mondja egy helyen, hogy az Isten megismerésétől az Isten szeretéséig még nagyon hosszú az út. Szerintem ez a bölcs mondás a benne rejlő igazság teljes épentartásával átformalható így is: a kötelesség megismerésétől a kötelesség szeretéséig még nagyon hosszú az út. És te boldog lehetsz, hogy ezt a mindkét hosszú utat már jó korán megtetted. Mert Te fiatal korodtól kezdve nemcsak az Isten dicsőségét szolgáltad és építetted teljes szíveddel és teljes buzgalommal, hanem szolgáltad épp oly hű odaadással ennek a nemzetnek a művelődését, nyelvét és irodalmát is egyaránt.

küldte ki B. Kiss Imre főhadnagy *Herzlotz* második alhadnaggal csatárláncba s emiatt nem láthattam érkezésüket. Én tehát a végsőt merényltem: egy félkörfordulással az előttem álló lovak orrát szelve, sikerült azokat annyira meghököltetnem, hogy hézag támadt köztük, amelyen jobbra-balra szúrva, kiugrottam s a korcsma istállója és a hegyi szakadék közt — melyen az úton az a statuás híd volt — levő keskeny, mintegy két vagy két és fél láb széles helyre vettem magamat, ahová csak egy lovas jöhetett rám; annak pedig vágószuronyommal megfelelhett volna. Ezen kiugrásomban fejem jobboldalára kaptam egy pikagombütést, de amelyet a kalapomban felül és körös-körülmenő vastag drót meggyengített annyira, hogy vérző zúzást ugyan okozott, de csonttörést nem. Itt a támadást nem is kísérelték meg, hanem átmentek a hídon s velem szemben, a túlparton állottak fel s néztünk farkasszemet; egyik se szállott le, hogy megpróbáljon pikával leszúrni, amely sikerülhetett volna, amennyiben pikájuk nyele sokkal hosszabb volt, mint az én puskám szuronyostól, s a pika gyalog kétkézre fogva biztosabban kezelhető, mint lovon; át sem ugrathattak, mert a szakadék és az istálló közt levő földszalag oly keskeny volt, hogy az átrúgó ló nem állhatott volna meg hátulsó lábával s farával a nem széles, de jó mély szakadékba esett volna. Volt hát annyi időm, hogy a lövést ismét megkísérelhettem, hátha sikerülne; beleeresztettem a

Ezért a buzgó hűségéért, példás odaadásodért és lankadatlan kitartásodért köszöntet Téged általam a Kisfaludy-Társaság és én boldognak érzem magamat, hogy Társaságunk üdvözlését és szerencsekívánatait neked itt, e lelkes, nemes város közönsége előtt kollegiális szeretettel átadhatom."

Majd *Pakots József* adta át a Petőfi-Társaság babérkoszorúját az ünneplőknek. A jeles tollú, élénk megfigyelésű novellista, akinek kiváló tehetségét azzal is honorálta a Petőfi-Társaság, hogy ifjú kora dacára beültette őt a Társaság díszes titkári székébe, temperamentumos, szép beszédben méltatta Csengeyben a nemzeti hagyományok, a honszeretet, a szabadság, az ideálok költőjét. Az őszinte szívből fakadó, hangulatos beszéd frenetikus hatással volt a közönségre. A beszéd így hangzott:

„Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A Petőfi-Társaság egy héttel ezelőtt felolvasó-asztalánál üdvözölte kedves és tiszteletreméltó tagját, Csengey Gusztávot. Sokan voltunk akkor az Akadémia termében, akik az ősz költőt e szereplése alkalmával láttuk először. Kíváncsiság és meghittetés kifejezése ült mindannyiunk arcára: íme, egy magyar író, aki ötven éve az, és lelkében még mindig eszményi tisztaságban élnek az irodalom nagy ideáljai. A kíváncsiság volt az első érzés, amely elfogott mindenkit, holott kíváncsiak csak arra szoktunk lenni, aki érdekel. Csengey Gusztáv tehát érdekel. Nagy szó ez a mai részvélen, közömbös, rohanó áramlású világban, amikor még jóformán a magunk sok problémája sem érdekel: nincs időnk megállásra, elmélyedésre; élünk a mának, a pillanatnak, és lemosolyogjuk és elfeledjük a múltat. Kegyetlen kor ez a mai, ha megállt az eltűnt idők egy-egy mozanata, eseménye, hidegen siklik el fölötté gondolatunk. És most megállított egy név: Csengey Gusztáv. Mindannyiunk szívében mélyen megzendült egy húr. Ah, ez a név kedves nekünk. Mily ritkán hallottuk az újabb időben és mégis mennyire a legfrissebb élményeink közé tartozik. És emléünkben fölmuzsikál egy kedves halk szavú, magyar korszak szimfóniája: a hetvenes, nyolcvanas évek visszazengő echoja, amikor a magyar Helikonban Arany János volt az első hegedűs és az ő sokhúru szerszámának egy-egy hangját csalogatta ki a maga lantján a legtöbb poeta. Csengey Gusztáv költői termékenysége erre az időszakra esett. Ekkor írta költeményeit, beszéleit, ekkor szövődött sok érdekes és bájos történelmi nőalakja, ekkor kovácsolódtak magyar mondai harcok villámos acélából marcona hősei. A történelem és legenda palettáján kevert színekkel festett mély

puska serpenyőjébe egy nyomás löport... irányoztam... lobbant, de nem sült be... tehetetlenül álltam én is, ők is. De nekik jött segélyükre egy tiszt háti stuccal; ennek helyet adtak a pikások s az rám fogta löfegyverét... először fejemnek irányozott s én beláttam csövébe, ami azt jelentette, hogy amivel belátok, azt — szememet — fogja kilőni; de szerencsére ennél a fogásnál nem lőtt, ami pedig biztos leendett; nem lőtt pedig azért, mert én, hogy irányzása biztosságát elveszítse, jobbra-balra, fel-le sebesen hajladoztam s fejem lövésének biztosságát vadász kakastoll-forgóm lobogása is gátolta, lejjebb, melleme vette le hát a célt; de itt is a jobbra-balra hajladozás nem volt biztosságára, lőtt mégis amint lehetett s keresztül-lötte balkaromat, de csonttörés nélkül; aztán töltött ismét s az előbbi mozgolódásomat ismételve, ez a lövése se lett halálos, baloldalamon anélkül ment keresztül golyója, hogy elestem volna. Én is megkísérlettem ismét a lövést, de az előbbi fiaskóval s hasztalan kísérletezésemért muszkáim még kinevettek. Szörnyű volt a tehetetlenségem! Meg kell mondanom, hogy a szúrásokat, lövéseket, fejtést, amelyeket eddig kaptam, alig éreztem... sokkal inkább el voltam foglalva, mintsem ráértem volna fájdalomat érezni, vagy kapott sebeimmel csak törődni is! Ez a kedélyesség, amiben a muszkák voltak tehetetlenségem szemlélésén, ha tovább tart, a tiszt lövéseivel keresztülmehet rajtam balról jobbra s végre is megkapom a kegyelemlovást; de

magyar érzésének világlátása mellett. Tanfőmestere, mint e kor legtöbb költőjének, Arany volt. De Petőfi géniusza is megihlette. És «A fogoly lengyel» nagyszerű lendülete, keserű dacos hevülete, nemes páthosza, mintha Petőfi lelkének egy kipattant szikrájánál gyúlt volna ki. «A fogoly lengyel»... Ez a költemény a legnépszerűbb magyar versek egyike volt. Páthosának szárnya átlendült az egész országon. Kitzesedett lélekkel szavalták. Miért? Mert e költeményben Csengey Gusztáv az örök emberi sors legnagyobb szerű tiltakozását írta meg. E költemény távlata nagyobb, mint amennyit a verssorok szűk ösvénye nyit. Mindnyájan Kosciuskók vagyunk s mindannyiunkat legszentebb érzéseink, hitünk, álmunk megtagadására kényszerít a lehatalmasabb cár: az élet. Ezért, e mély emberi meglátásért lett oly tüntetőn népszerű «A fogoly lengyel».

Kedves tagtársunk, tiszteletreméltó mester: Csengey Gusztáv! A Petőfi-Társaság engem tisztelt meg a feladattal, hogy Önt ötvenéves írói munkássága alkalmából üdvözöljem és a Petőfi-Társaság babérkoszorúját átadjam. A Társaságnak talán egyik legfiatalabb tagja vagyok s midőn a megtisztelő feladatnak eleget teszek, meghatódva állok az Ön nemes, ősz alakja előtt. Mester! Az én fiatalágom megszegyenülten hódol meg az Ön ifjúsága előtt. E gyönyörű mesgyén, félszázados munkássága határvonalán szeretettel köszöntöm Önt, mint a Petőfi-Társaság tagját. A Gondviselés fonjon ősz fűrtökkel borított ifjú feje fölé még sok babérlevelet."

Nagy hatása volt *Kraysell* Aladár polgármester alábbi jól átgondolt, tartalmas beszédének, mellyel szeretettel üdvözölte Eperjes közönsége nevében a város büszkeségét: Csengey Gusztávot:

„Mélyen tisztelt Barátom!

Ötvenéves frói működésed ezen magasztos ünnepén, én is — mint Eperjes városának ezidőszerű polgármestere — őszinte rokonérzettel és leplezetlen örömmel csatlakozom nagyszámú tisztelőid díszes csoportjához, hogy a városi közönség nevében mély tisztelettel üdvözöljelek.

Önéretes büszkeséggel tölti meg városi közönségünk keblét annak a tudata, hogy Téged a magának mondhat.

Téged, ki ifjúkorodban épp úgy, mint most, őszbeborult hajfűrtökkel, költői lelked összes megnyilatkozásaiban fennen hirdeted és tanítod, hogy «szerezd hazádat», szeresd, ha boldog, szeresd, ha búbánatos, mert érzed, sőt tudod, hogy honszeretet nélkül nincsen haza és haza nélkül nincs sem társadalmi, sem pedig egyéni boldogság. Költői ihlettséged ezen vezetőfáklyája a haza-

megszóltak végre a dombról vadász-csatárláncunk lövései s látva a muszkák, hogy túl vannak szárnyalva, idejénvalónak tartották, hogy amíg lehet, visszavonuljanak; amit tettek is... magamra hagytak hát engem is s én, bár a muszka lovasok még a hídon csoportosultak, elhagyva helyemet, beleereszkedtem a szakadékba, átmásztam rajta s mentem a muszkák előtt el, az úton szintén nem messze álló vadászokhoz, ahol a 4-ik szakasz együtt sorakozva állott B. Kiss Imre főhadnaggal. Odaérve legelsőként az első szakaszból, örömriddal fogadtak. *Beke* Miska alvadásztársam azonban jobban szemügyre véve, mondja: «Te, Bartha, vérszes, sebet kaptál?» «Úgy hiszem», válaszoltam, de most már volt időm meg is érezni minden sebemet. Ekkor lecsatolták patrontáska és szuronytartó derékszíjamat, kigombolták köpenyemet, atillámat, mellényemet s az összegyűlt aludtvér darabokban hullt a földre; sőt kitűnt, hogy az oldalamban jött golyó a mellényem bal zsebében volt órámat találta, amelyet *Mezőkövesden*, amikor *Görgey*hez voltam futár, nyertem, s ez gátolta meg, hogy ez a lövés nem lett halálos, mert az óra kitérítette irányából s így nem ért nemesebb részt; kitűnt az is, hogy a muszka tiszt stucca fojtásosan volt löve s a fojtás és a lövés közelsége miatt égve hatolt át ruhámon testemhez, leégette ingem jókora darabját és a tüzet csak omló vérem nedvessége oltotta el!

(Vége köv.)

fiúság hervadatlan dicsfényével övezi homlokodat, és mert a miénk vagy, annak dicsőséges visszfénye áthat és visszazugárzik városunkra és annak társadalmi közéletére.

Amiért is légy szeretettel üdvözölve a városi közönség nevében, melynek hő óhajtása, hogy tartson meg Téged az isteni gondviselés teljes testi és szellemi erőben és egészségben városi közönségünk dicsőségére még számos éveken át.

A Borsod—Miskolczi Közművelődési Egyesület nevében *Balogh Bertalan* a következőket mondta:

„Kedves Mester!

Ötvenéves írói munkásságod mai ünnepére a Borsod—Miskolczi Közművelődési Egyesület tisztelete és nagybecsülése jeléül ezt a szerény babérágat küldte Neked Jelképezni akartuk ezzel, hogy Te hosszú közpályád sok és nagy sikerei ellenére, máig is megőrizted szerénységedet és hogy a költészet fájáról mindig ilyen friss hajtásokat szakítottál. Isten áldjon, édes Öregem.”

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület és a Felvidéki Magyar Írók és Ujságírók Szövetsége képviselőiben *Clair Vilmos* a következő beszédet intézte az ünnepelthez:

„Igen tisztelt Mester!

A Kisfaludy-társaság és Petőfi-társaság üdvözlése után reám két kedves kötelesség lerovása hárul. Tolmácsolnom kell elsősorban a FMKE, a felvidéki nagy kulturegyesületének tiszteletteljes üdvözlését s egy másikat, amely tágabb értelemben vett családi részről szól az ünnepelt költőnek. Ezt az üdvözlést egy fiatal, alig egyeztetendő egyesülés, a Felvidéki Magyar Írók és Ujságírók Szövetsége küldi, amely Benned, igen tisztelt Mester, egyik társelnökét tiszteli. Ez a szövetség engem és több író és ujságíró társamat, mint küldöttséget tisztelt meg azzal a küldetéssel, hogy ide jöjjünk, ötvenéves írói és költői jubileumod ünnepére és kifejezzük Előtted tiszteletünket, ragaszkodásunkat, elismerésünket és soha el nem muló szeretetünket. És amikor arra kérünk, igen tisztelt Mester, hogy ezekben az őszinte érzelmeknek ünnepélyes kifejezésül és megemlékezésül fogadd el szövetségünköt ezt a havasi gyopárból készült lantot, a költészet szimbólumát. A Gondviseléshez is van egy kérésünk, hogy Téged magyar hazánk, szövetségünk és a magyar irodalom nagyobb dicsőségére még sokáig éltesse.”

A Kassai Kazinczy-kör nevében *Lekly Gyula* a következő üdvözlő-beszédet mondotta:

„Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

E mai jubiláris ünnepen, melyet az Eperjesi Széchenyi-kör az elismerés babérjaival s az igaz szeretet őszinte melegével országos jelentőségűnek rendezett az ő méltó büszkesége, Csengey Gusztáv úr 50-éves irodalmi működésének ki-magasló emlékére, a Kassai Kazinczy-kör képviselőiben őszinte testvéri szeretettel jelentünk meg, hogy a mi irodalmi társulatunk baráti üdvözlőjeitől megköszönjük.

Kedves jubiláns!

A mai ritka ünnep, melyből nemcsak a felvidék, de az egész ország részt kért és a lelkesedés tiszteletével s az irodalmi és emberi érdemek elismerésével örömmel osztozik, bennünk, kassaiakban ezenfelül a szomszédi jóviszonyt is a legbensőbbben érinti, mert ennek egyik legbecsebb összefűző láncszemét éppen Nagyságod képezi, aki hívásunkra minden alkalommal szeretettel jött hozzánk, hogy a mi szerény estélyeinket szellemi kincseivel becsebbé, tartalmasabbá tenni segítse.

Ezt a nemes hajlandóságot a jelen ünnepélyes alkalommal is hálásan megköszönjük, s midőn jubileuma alkalmából a nemzeti kulturának s az emberi jogok elismertetésének szolgálatában kifejtett érdemei előtt tisztelettel

hajlunk meg, őszinte barátsággal köszöntjük azzal a hő óhajtással, hogy a nagy Alkotó áldja meg Nagyságodat magyar hazánk igaz öröme, Eperjes város méltó büszkeségére s a Széchenyi-kör dicsőségére még hosszú, erőteljes élettel. Éljen!”

Lendületes, szívből jövő beszédekkel üdvözölték Csengey: dr. *Popini Albert* a Nyiregyházi Bessenyei-kör, *Bruckner Károly* a Szepesmegyei Történelmi Társulat nevében, — általános tetszést aratva. Ezután egy fiatal ember lépett elő: *Fábrly Viktor* kolozsvári lelkész, hogy Csengey régi tanítványainak hálaát, szeretetét tolmácsolja a jubiláns iránt. *Fábrly* beszédének minden szavát a mély-séges, igaz szeretet sugallta; az az odaadó szeretet, az a szóközi hév, az a választékos, képekben gazdag nyelv, mely a beszédben megnyilatkozott, frappáns hatással volt az ünnepeltre is, a közönségre is annyira, hogy a szemekben ott csillogtak a könnyek: a szeretetnek, a meghatottságnak a könnyei. A nagyhatású, gyönyörű beszédet egész terjedelmében közöljük:

„Szeretve tisztelt Professzorunk! Kedves Gusztáv bácsi!

A Széchenyi-kör által ma rendezett nagy-szabású ünnepély keretén belül hivatottak, elő-kelek, kitünőségek emlékeztek meg félszázados irodalmi munkásságodról és méltatták azt. Eperjes város közönsége, társadalma meghatározó módon ünnepelte költőjét; megérezni az ünnepély mé-retén, e nap életében az a forró lüktetés, amelyet a szeretet, a tisztelet és hódolat válthat ki csupán. Mindenki érzi, hogy itt ma nemcsak a munka, a siker, az érdem tartja diadalát egy későn jött pillanatra, hanem hogy itt ma nyomta rá forró csókját a lélek a szívre és a kettő, a csók édes-ségében mámorosan összeforva, egy bensőség-teljes, egy felejthetetlen, egy forró ünnepélyben olvadt fel.

Ma nemcsak a tudomány és költészet géniusza simogatta meg ihletett gyermekét, hanem a nép-lélek a nép fiát, egy nemzet rokonszenve és hálája hűségese, öreg lantosát! Minden dalod szívednek egy-egy lepergett könnyűje, amellyel költögetted, ébresztgetted e nemzet régi dicsőségét és megsirat-tad fájó emlékeit, és talán bűne lesz e nemzetnek, hogy dalos krónikását akkor vette csak észre, amikor könnyeinek nagyobb részét vigasztalat-lanul elsírta már, amikor bűvös kobzán már csak reszkető kezek vernek méla dalt.

És mégis, ősz dalos, ne ródd fel újabb bűnűl e nemzetnek ezt, hisz te tudod legjobban, hogy minden újabb bűnűl újabb kellene megbűnhődnie — pedig bűnhődött eleget, sokat már, azt sem tudjuk, hogy miért? És lásd, ha későn is, ma végre mégis feléd, neked, érted dobbant meg szíve, felejtse el hát e napért történelmi és irodalmi munkásságod szürke multját, lásd: elűzte a homályt, nyilvánvaló ma már munkád becse, értéke és fénytel ragyogja be már eddig kevésbé ismert, de nagyrészből már befutott utadat; kárpótoljon fel nem ismert, eléggé nem méltányolt multadért ez a nap, amely bár életalkonyt hirdet, mégis sokat ad: halhatatlanságot, örökkévaló életet!

Hidd el, ha rajtunk állana, mi megállítanók ma a napot, hogy az fölötted le ne áldozzon sohasem! Jövetelünknek nincsen is más célja, mint ezen a napon megegyszer látni rajongásig szeretett professzorunkat s bizonyosságot tenni tanít-ványi halánkról, szeretetünkről, tiszteletünkről azon a napon is, amelyen milliók szíve dobban feléd, amelyen ki kellett lépned a csöndes, szerény mű-helyedből a nagy nyilvánosság elé.

A ma read áradó sok elismerés és dicsőség boldoggá és büszkévé tesz minket mindnyájunkat, azokat az ezeket, akiket Te tanítottál, akiket Te lelkesítettél, akikbe átszarmasztad szíved és lelked egy-egy darabját. Ma visszahoztuk, hogy bemutassuk Neked, fejlődtek-e mibennünk?

Én érzem, hogy fejlődtek s ennek tudatában engeddd, hadd öleljenek meg egy pillanatra azok a Te teologusaid, a Te gyermekeid, beléjük plántálta önlelkeddel, hadd csókolják — egy pillanatra abbahagyva az élet küzdelmét, hadd szorítsák meg kezedet, azután bocsásd el őket áldá-soddal, hadd térjenek vissza a porondra küzdeni a Te szellemedben, diadalmaskodni életálmód szerint.

Visszavisszük újból szívednek és lelkednek egyszer már nekünk adott darabját, áldó kéz-szorításodban az új küzdelemhez újabb biztató-sodat és hidd el, amíg tanítványaid élnek, szíved nem porlik, biztató-sod el nem mulik, lelked el s hogy azután is örködjék lelked, szellemed az ideál fölött, amelyről annyit álmodtál, annyit daloltál, azért a messze jövőbe is be akarjuk vinni nevedet, szellemedet, lelkedet oly kultusszal, amelynek ugyan földi kincs az anyja, de lélek termékenyítette meg s az újszülöttnék neve: «Csengey-alapítvány».

E gyermekünket neked hoztuk, hogy köze-leddben fejlődjön, gyarapodjon s amikor ennek elfogadására kérünk, tesszük ezt azzal:

lásd ebben a tanítványi szeretetnek zálogát, míg élsz,

ez tartson itt e földön akkor is, ha az örökké-valóságba lépsz.”

Az üdvözlők sorában utolsó volt *Draskóczy Lajos* kollégiumi igazgató, hogy azoknak az üdvöz-lelét tolmácsolja, akik a legelső a szeretetben Csengey iránt: a Kollégium, az Országos Ev. Tanáregyesület és a tiszakerületi ev. középiskolák üdvözlését. *Draskóczy* a nála megszokott kiváló szó-noki kvalitással, nagy hatással üdvözölte Csengeyt, aki a katedréről és műveiben egyaránt a leg-nemesebb, legmagasztosabb ideálokat hirdette, plántálta az ifjúság szívébe, akinek a lelke tiszta, mint a hó, szíve csupa jóság. A beszédet itt közöljük:

„Méltóságos Elnök Úr! Mélyen tisztelt Dízülés! Végtelenül boldog vagyok, hogy az avatott kez-ekkel font érdemkorszorúba, mely immár Csengey Gusztáv tisztes homlokát övezi, én fűzhetem az utolsó levelet.

Kedves Ünnepeletünk! Szeretett Kartársunk! Midőn annyi küzdelemmel és dicsőséggel teljes életpályád ősi tűzhelyének, az eperjesi evang. Kollégiumnak nevében üdvözöllek, őszinte szívvel teszek vallomást e fényes gyűlekezet színe előtt, hogy a Te dicsőség a mi büszkeségünk; hogy a hírneves író, a kiváló tudós, a lánglelkű kuruc-költő félszázados jubileumának fényre visszazugá-rozik a felsőmagyarországi Rendek és -zab. kir. városok által alapított Thököly-, Rákóczi-Kollégium harmadfélszázados ódon falaira.

Őszinte szívvel teszek vallomást, hogy látva, előttünk oly kedves, szelid próféta-arcodon a me-hatottság, az emberileg elérhető legnagyobb bol-dogság visszatükrözését: meghatottság, örömláng gyűlad a mi lelkünkben is és Feléd dobbanó szívünk áldja a Mindenhatót, hogy «mindeszíveig megsegített Téged»; hogy lelked gyémántja «nem lett salakká»; hogy imádott Havánk magyar nem-zeti éthosza a Te szíved érzelmeiben, a Te szelle-med gondolatvilágában, a Te jellemed akarati életében: olyan egyéni éthosszá változott, mely-nek homálytalan ragyogása, tündöklő példaként fog lebegni Kollégiumunk lelkes Ifjúsága előtt örök időken át!... Mert «gyomlálad és irtottad» a szívnek vadonjait, mint kertész, mert «rombol-tad» az előítéleteknek szabadságot, egyenlőséget gátló falait, mint tudós; mert «építetted» a hit-nek templomát, a hazafiság erős várát, mint tanítómester; mert «plántáltad» a szépnek, jónak, igaznak hervadhatatlan virágait, mint költő: azért szeretnek oly rajongó hűséggel mostani és volt tanítványaid, amelynek könnyeket fakasztó, feled-hetetlen bizonyosságát csak az imént láttuk. Azért szeretnek és becsülnék oly osztatlan tisztelettel

UHL MATH. virágüzlete

KASSA, Fő-utca 81. szám.

Gyászkoszorúk szalaggal és felirattal 10 kor.-tól feljebb.

Disz-gyászkoszorúk „ „ „ 20—30—40 kor. |

Képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld

Ajánlja a legszebb menyasszonyi bokkrétá-kat 10 koronától feljebb.

Nyoszolyóleány-bokréta 6 kor.-tól feljebb.

Sírbokréta 3 kor.-tól feljebb, szalaggal és felirattal 6 kor.-tól feljebb.

Megrendelések azonnal lesznek elkészítve és nagy gondval csomagolva.

UHL MATH. virágüzlete, KASSA, Fő-utca 81. • Telefon 202.

kartársaid és bensőséggel s szavaiból!

Midőn e v. Kollégiumunk volna, kérlek, *János Tanáregyes Tanári-kar* hogy e testüle édes büszkesé-

Fogadd sz. hogy itt Hoz szívvel kérjük ősz költő, az ifjú szívének t. hogy Csengey izzó honszer-e előttünk még

Br. *Ghilla*

bejelentett egy a Magyar Tu Magyar Írók. Hölgyek Egy Eperjesi Jóték hallgatók Test let, a Koll. Ma művelődési E kollégium főg hogy az eperje meg a jubilán

Az elhang szolt az ünn meg, hogy a ményét olvasírt. A közönsé nek ez új költ sítette a költő verset a Tár

Erre a hely kara nagy kés tőjének, *Moya* nyörű karéne a közönség. vényre s elszá ibolya» című e kedves alko szavaló, mind értelmes, világ precíz színezé éljenzéssel és nek és nagyra

Br. *Ghilla*

a Kör nevébe leteknek és közgyűlésen k összes megjel

Befejezésü tanítóképző-it vezetésevel én dalát; általán és fáradságga

A díszköz érkeztek üdvö jük a követke

„Legnagyo alakultak, hog jelenem. Bes leszek. Szíven chenyi-kört e tagtársunkat: kegyéből még *Berzeviczy A*

„A Széch alkalmából, m érdemekben g Gusztávnak jó a *Múzeumok* együttérzéséne óhajtásunk ki művelődésünk egyenértékű s *Wlassich*, eln

„A kedves szönti *Beöthy*

„Csengey munk és Szécl ünnepeltetésén

kartársaid és előljáróid, amely nagybecsülés oly bensőséggel sugárzott Feléd Főpásztorunk lelkes szavaiból!

Midőn e változhatatlan szeretet üdvözlését ősi Kollégiumunk nevében tolmácsolni szerencsém volna, kérlek, fogadd szívesen *Evangelikus Országos Tanáregyesületünk, kerületünk főgimnáziumi Tanári-karának* üdvözlőváltóit is ama tudatban, hogy e testületeknek is féltve őrzött klenódiuma, édes büszkesége Te vagy!

Fogadd szívesen üdvözlésünket ama tudatban, hogy itt Hozzád közel és távol az országban egy szívvel kérjük a Mindenhatót, hogy a jubilált ősz költő, az odaadással szeretett pályatárs örökifjú szívének tüze közöttünk még soká melegítsen; hogy Csengey Gusztáv, mint az istenfélelem és izzó honszerelm tűzszlopa, vezérlő Mózese, előttünk még soká... soká ragyoghasson!

Br. Ghillány Imre felolvasta az üdvözlőket bejelentett egyesületek neveit. Ezek a következők: a Magyar Tudományos Akadémia, a Felvidéki Magyar Írók és Ujságírók Egyesülete, Eperjesi Hölgyek Egyesülete, az Eperjesi Ev. Nőegylet, Eperjesi Jótékony Leányegyesület, Eperjesi Joghallgatók Testülete, Eperjesi Ev. Theologiai Testület, a Koll. Magyar Társaság, az Ungmgyei Közművelődési Egyesület, a nagyenyedi ref Bethlen-kollégium főgimnáziuma. Egyben jelenti az elnök, hogy az eperjesi hölgyek értékes ajándékai lepték meg a jubilánst.

Az elhangzott üdvözlésekre meghatottan válaszolt az ünnepelt, kérve a közgyűlést, engedje meg, hogy a szép szavak viszonzására egy költeményét olvashassa fel, amelyet a mai alkalomra írt. A közönség lelkes tetszéssel fogadta Csengeynek ez új költeményét s viharos ovációban részécsitette a költő lelkének e bájos alkotását. (A szép verset a Tárca-rovatban közöljük.)

Erre a helybeli áll. tanítónőképző-intézet ének-kara nagy kézzelűséggel, bájosan énekelte el vezetőjének, *Moyzes* Miklósnak «Esti dal»-át. A gyönyörű karéneket nagy élvezettel hallgatta végig a közönség. Majd *Holénia* Béláné lépett az emelvényre s elszavalta Csengey Gusztávnak «Az első ibolya» című megható, szép költeményét. A költő e kedves alkotását teljesen átértette és átérzte a szavaló, minden szépségét híven visszatükröztette értelmes, világos előadásával, kellemes hangjával, precíz színezésével. A közönség percekig tartó eljenzéssel és tapsal adott kifejezést elismerésének és nagybecsülésének *Holénia* Béláné iránt.

Br. Ghillány Imre, a Széchenyi-kör elnöke a Kör nevében köszönetet mondott azon testületeknek és társulatoknak, melyek a mai díszközgyűlésen képviseltették magukat, valamint az összes megjelenteknek s a közgyűlést bezárta. Befejezésül a helybeli gör. szert. kath. kántortanítónőképző-intézet ének-kara, *Petrík* Miklós tanár vezetésével énekelte Sztára József «Végrendelet» c dalát; általános tetszést aratva a nagy gonddal és fáradsággal betanult darab szép előadásával.

A díszközgyűlés alkalmából nagy számban érkeztek üdvözlő-táviratok, amelyek közül közöljük a következőket:

„Legnagyobb sajnálatomra körülményeim úgy alakultak, hogy lehetetlen holnap Eperjesen megjelennem. Beszédem elküldtem, gondolatban ott leszek. Szívem egész melegevel üdvözlöm a Széchenyi-kört és ünnepelt érdeműs tiszteletbeli tagtársunkat: az ősz költőt, kinek a Múzsák kegyéből még hosszú lelki fiatalságot kívánok. *Berzeviczy* Albert.“

„A Széchenyi-kör folyó évi díszközgyűlése alkalmából, melyet különösen jelentőssé tesz írói érdemekben gazdag tiszteleti tagjának, Csengey Gusztávnak jól megérdemelt ünneplése, fogadja a *Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa* együttérzésének őszinte megnyilatkozását s amaz óhajátunk kifejezését, hogy a Kör nemzeti közművelődésünk fejlesztésén, a mult eredményeivel egyenértékű sikerrel munkálkodjék a jövőben is. *Wlassich*, elnök.“

„A kedves költőt és ünneplőt szívből köszönti *Beöthy* Zsolt.“

„Csengey Gusztávnak, irodalmunk, Kollégiumunk és Széchenyi-körünk kiváló jelesének méltó ünnepeltetésén lelkileg ott vagyok s őt a volt

tanártársnak és munkatársnak hű szívéből is fakadó igaz megbecsüléssel, ragaszkodással és jókívánatokkal köszöntöm. A lelkes ünneplőknek is ezer forró üdvözlést küld változatlan hivatok dr. *Horváth* Ödön.“

„Érdemekben gazdag multat ünnepel a Széchenyi kör mai közgyűlése Csengey Gusztáv 50-éves jubileuma alkalmából. Ehhez s a kör további munkásságához legmelegebb szerencsekívánatait tolmácsolja a Magyar Nemzeti Múzeum nevében *Szalay* Imre igazgató.“

„Az Országos Középiskolai Tanáregyesület nevében megértő, meleg szeretettel köszöntjük az ünnepelt jeles költőt, a magyar léleknek iskolában és irodalomban egyaránt nagyérdemű nevelőjét. *Gaal* Mózes elnök, *Sajó* Sándor főtktár.“

„A jeles tanárt és koszorús költőt félszázados érdemes és sikerült szép ünnepén melegen üdvözlö *Meskó* László.“

„A Luther-Társaság elnöksége büszke örömmel üdvözlö mai jubileuma alkalmából egyházi költészetünk régi ihletett dalmokát, ki a nemzeti eszme és a protestáns szellem hagyományos kölcsönhatását képviselte egy félszázadon át. *Osztrólczy* Miklós.“

Csengeyt üdvözlötek még táviratilag: *Úsz* Antal és leánya, *Aszódi* HIRLAP szerkesztősége, *A* rosznyói főgimnázium tanárai, *Arany* János-Társaság Temesvár, *Berzsenyi* Dezső, *Oeschger* Adél *Aszód*, *Moravcsik* Géza az Országos Zeneakadémia titkára, *Bancsó* Antal, dr. *Moravcsik* Emil egyet. tanár, *Lőrinczy* György, *Kubecher* Albert szepesi főesperes, *Gyürky* Pál kishonti főesperes, *Kolozsvári* Iparos-Kör, dr. *Schächter* Miksa főrabbi, dr. *Szabó* Mihály nagykörösi főorvos, *Pozsonyi* ev. theologia tanári-kara.

*

A díszközgyűlés után a Széchenyi kör dísztermében mintegy 200-terítékű bankettre gyűltek össze Csengey Gusztáv tisztelői, akiknek sorában hölgyek is szép számmal voltak képviselve. A díszében szebbnél-szebb felkösztöntők hangzottak el. Legelsőnek *Gömöry* János igazgató köszöntötte fel nagy hatással az ünnepeltet. *Korbély* Géza, az aranyszájú szónok, a Kör távollévő védnökét, dr. *Berzeviczy* Albertet éltette mesteri szép beszédében. *Csengey* Gusztáv *Holénia* Bélánéra köszöntött poharat, meghálálva neki költeménye szép elszavalását. *Magyar* József a város közönsége nevében üdvözlöte az ünnepeltet. *Széman* István a rendezőbizottság nevében Csengey Gusztávnét, a költő feleségét, a megjelent hölgyközönséget s az Orsz. Pázmány-egyesület nevében az ünnepeltet éltette. *Pakots* József br. Ghillány Imrét, a Széchenyi-kör elnökét, *Balogh* Bertalan Semsey Boldizsár másod-elnököt, br. Ghillány Imre elnök a Kör tisztviselő-kara nevében az ünnepeltet éltette. Felszólaltak még: *Sarkady*, *Schmid* István, *Mayer* Andre, *Petrassevics* Pál.

A társaság kedélyes, derűs hangulatban az esti órákig maradt együtt s egy lelketemelő, magasztos, szép ünnepnek az emlékével oszlott szét.

SZÉCHENYI-KÖR.

Az okt. 30-iki hangversenyt tudvalevőleg a Kassai Kazinczy-kör rendezi. A felette érdekes estély műsora a következő:

1. *Beköszöntőt* mond dr. *Kardos* Gyula, premtreai főgimn. tanár, a Kassai Kazinczy-kör titkára.
2. a) *Pacius*: «A finn dal» és b) *Lavotta-Hoppe*: «A reményhez». Éneklö a Kassai Zenekedvelők Koszorús Dalegylete, *Smkó* Gusztáv karnagynak, a Kazinczy-kör rendes-tagjának vezetésével.
3. *Komjátly* János, a kassai Nemzeti Színház igazgatója, a Kazinczy-kör rendes-tagja, előadja *Gabányi* «A vén bitang» c. monológját.
4. *Lányi* Ernő: «Rákos nymphájához» (nagy versenykar; a budapesti 1912. évi országos királydíj-verseny versenykara). Éneklö a Kassai Zenekedvelők Koszorús Dalegylete.
5. *Karaszky-Csaby* Ödön, az ÉLET ÉS LITERATURA főszerkesztője, a Kazinczy-kör rendes-tagja, felolvassa saját verseit.
6. *Váry* Rezső, főreáliskolai tanár, a Kazinczy-kör

rendes-tagja, felolvassa «Az ezredorvos házassága» c. humoreszkjét.

7. *Woyrsch*: «Osymandias» (férfikar). Éneklö a Kassai Zenekedvelők Koszorús Dalegylete.
8. *Búcsú-szózatot* mond *Lekly* Gyula kir. tan., igazgató, a Kazinczy-kör alelnöke.

Zeneiskola. Jeleztük, hogy az Eperjesi Széchenyi-Kör zeneiskolájában, a növendékek serkentésére és hozzátartozóik érdeklődésének fölkeltése céljából a zeneisk. tanári-kar és közreműködők *muzeális összejöveteleket* rendeznek. Ezek elseje *okt. 27-ikén, vasárnap d. u. 5 órakor* lesz az intézet helyiségében. Tervben van: 1. *Mozart* W. A.: «Trio»; hegedűn *Herédy* Imre, violán *Szent-Ivány* Ferenc, zongorán *Káldi* Soma. 2. *Chopin*: «Fantasie»; *Becht* József. 3. *Bruch* M. I.: Hegedűverseny; *Herédy* (I.) *Moyzes* (II.). 4. *Beethoven*: *Herédy*, *Szent-Ivány* (hegedű, viola, cello). *Knöpfler*.

HIREK.

A forma és a lényeg.

A forma és a lényeg örökös harcban áll egymással szemben. Ha formák betartására törekszünk, elveszítjük rendszerint a lényegét, s megfordítva. Ritka szerencsés ember az, aki a formák tömkelegének betartásával sohasem veszti el a lényegét.

Miért? Mert a formák betartása sokkal könnyebb, mint a lényeg keresése, s mert a formák embere olcsóbb elismeréshez is jut az életben. Szóval: könnyebb az érvényesülés. Azért is könnyebb, mert az egész életberendezésünk szabályokhoz, formákhoz van kötve. Míg a lényeg, az abszolút igazságot kereső ember sokszor nem nézi a cselekedeteit akadályozó formákat, azokon túleszi magát, igazsága, a lényeg keresésében fel is dönti azokat, a formák embere csak határozott útvonalon, kiszámított lépésben halad célja, az érvényesülés felé.

Hogy aztán a formák megtartása a lényeg elvesztésével jár, azzal a formák embere mit sem törődik. Ő megtette kötelességét.

Szerencsére vannak oly egyének — bár kevesebben —, akik aztán az elvesztett lényeg megkeresik még akkor is, ha érdekeik ellen cselekednek is.

Íme egy példa, az életből vett példa.

Közeliünkben történt. Egy lengyel nőt ide vetett a sorsa. Egy legényember megszereti. Feleségül azonban nem veheti, mert szegény, földhöz ragadt szegény embernek nehéz a formákat tartani. Hiszen idegen honos az asszony. Csak úgy, a természet törvényei szerint él párjával. Együttélésüknek bő gyümölcse is termett: hat gyermek.

A formák azonban kipurancsolják ebből az országból az idegen honost, még pedig a közérkölciség formái. Hat apró gyermekével toloncútra viszik. A csendes, családi életnek vége, a gyermekeket, az asszonyt a formák elszakítják a kenyérkereső, családfenntartó kezektől. Toloncúttok városunkon keresztül vezet. Itt a szív egyik embere megszanja a szegény asszonyt.

Segíteni akar rajtuk. S a formák ellen felveszi a harcot a formák eszközével s megnyeri a csatát.

Megszerzi számukra a miniszteri felmentvényt, a kihirdetés alóli felmentést s ők egybekelnek. A formáknak elég van téve s a lényeg is el van érve. A szeretőből hitves lett s ezzel magyar honos is. Nem lehet többé kiutasítani. A formák embere megegyeszer próbálkozik. Hozott határozatának érvényt akar szerezni, a magyar honossá, hitvessé lett szeretőt ki akarja örökre utasítani saját hazájából, mert így szól a kiutasító végzés.

De itt a ritka szerencsés ember, aki a formák megtartásával a lényeg, az igazságot is megtudja keresni és az anyát visszaadja gyermekeinek, a feleséget férjének.

Elmentek a bolgárok.

Túl a Tarczán, az öreg Kálvária-hegytől néhány lépésnyire van az én legkedvesebb tartózkodási helyem. Itt barangolok legszívesebben, s ha valamikor bánatom volt, mindig ott sirtam el az öreg Tarczának, amint ott ültem szomorúan a selymes pázsítú parton és hallgattam a hullámok csöndes, lágy csobogását.

Most rászállott erre a vidékre is a hervadás, a szomorúság. Olyan siratnivalóan állanak a vén lombjavesztett fák kopasz ágaikkal, mint megannyi fejfa. Befúta az utat a szél sárga, elhervadt levelekkel és amint az avaron keresztül suhan a nagy Mindenség fagyos lehellete, a szellő, sirva zörrennek meg a levelek.

Nemrég még a bolgárok vidám dalaitól volt hangos a vidék, nótá hangzott mindenfelé és folyt a munka serényen. Hányszor elnéztem ezeket a dolgos, szorgalmas és munkás embereket. Messze földről jöttek ide hozzánk, hogy itt szorgalmas munkájukkal keressék meg a kenyerüket. És ott, ahol a mi népünk semmit sem tud termelni, még ott is csodákat műveltek ők.

Most már nincsenek itten.

A Balkánon már a háború dúl-dúl mindenfelé. Igaz, hogy annak az ideje még nagyon messze van, hogy a balkáni háborúk benünket is rettegésbe ejtsenek. Messze van még annak ideje, hogy a mi vezéreink álljanak gyilkos harcra a félvad Balkán lakóival. De a háború hatása már minálunk is észrevehető. Itt is, ott is, bolgár férfiakból álló csapatok várják az induló vonatokat. A bolgár kertészek távoznak el mitőlünk. Minden 20-25-éves ember utazik. Megkapták a behívót, s most a békés káposztafejek után török fejeket mennek vágni. Jó kedvvel, lelkes ambícióval, mintha a piros-fezes török fejek is az ő késeik alá értek volna meg.

Ha végigsétálunk a hetipiacokon, észrevesszük, hogy a bolgárok, szerviánok mind eltűntek onnan, csak éretlen, fiatal gyerekek maradtak itt. Azok értékesítik az ideit termést s álmódoznak a harcról — álmódják a kereszt győzelmét a félholdon s a keresztény testvéreik felszabadítását az ozmán uralom alól.

Pernyik Endre beiktatása. Október hó 21-ikén iktatta be Belky Károly apát-kanonok a kassai káptalan új tiszteletbeli kanonokját, *Pernyik* Endrét, Berzevicze érdemekben megöszült esperesplébánosát. A beiktatás szép ünnepély kíséretében a kassai dómban ment végbe.

A reformáció emlékünnepe ez évben is a szokásos melegséggel és lelkesedéssel fogja megünnepelni az ev. teológiai testület. A nagyszabású ünnepély műsorát az alábbiakban közöljük: 1. Karének, tartja az ev. koll. tanítóképző-intézet ifjúsága. 2. Porkoláb Gyula: «Okt. 31-ikén». Szavalja *Farkas* Győző theológus. 3. Hegedű-szólo, harmónium-kísérettel. Előadják *Szolokóy* János és *Fabry* Ernő. 4. Emlékbeszéd. Tartja *Banszky* György. 5. A reformáció emlékünnepe. Pályadíjat nyert óda. Irta *Bíró* László theol., szavalja *Issó* Sándor theol. 6. Quartet. Előadják *Derner* G., *Szelessán* János, *Mácsai* Lajos és *Szabó* Gábor theológusok. 7. Közének. Az ünnepély a Kollégium dísztermében lesz megtartva. Vendégeket szívesen lát a rendezőség.

Jubileum. A lemesi járás főszolgabírójának, dr. mérki *Piller* Dezsőnek emlékezetes, kedves ünneplésben volt része okt. 20-ikén. A főszolgabírói hivatal tisztikara s a járás közönsége főszolgabírói működésének 10-éves évfordulóját ünnepelte meg szeretetteljesen, kinek tiszteletére elemi iskolában 80-terítékű vacsorát rendezett. A járás székhelye lobogódísz öltött, a jubiléum 15-tagú küldöttség kereste fel kastélyában s hívta meg a tiszteletére rendezett lakomára, amelyen Fekete Béla szolgabíró meleg szavakkal üdvözölte s átnyújtotta a tisztikar gyönyörű ajándékát.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Adomány a Csengey-alapítványra. *Hajdu* János úr, zsegyei ev. lelkész, volt főesperes a Theológusok Csengey-alapítványára javára 5 kor.-t adományozott. A theol. testület ezúton is hálás köszönetet mond a nemesszívű adakozónak.

Színházi cukorkák Klein Jenőnél!

Felavató-ünnepély. Az eperjesi ág. hitv. ev. I. egyház elemi és polgári leányiskolájának épületét okt. 27-ikén d. e. 11 órakor avatják. Az ünnepély sorrendje: 1. Himnusz. Éneklő a közönség. 2. Egyházi felügyelő megnyitó-beszéde. 3. Esperes-lelkész felavató-beszéde. 4. *Geduly* Henrik püspök megáldja az új épületet. 5. Az iskolaépítés története. Előadja az igazg. 6. Avatószózat. Költemény *Csengey* Gusztávtól. Előadja *Felenik* Emma. 7. Iskolaszéki elnök záró-beszéde. 8. Szózat. Éneklő a közönség.

Hírek az Ev. Theol. Testületből. A testület az október 31-én rendezendő reformációi emlékünnepre pályázatot hirdetett egy alkalmi ódára és egy ünnepi beszédre. Az október 23-án megtartott gyűlésen ítélték oda a szerzőknek a pályadíjat, melyből az óda díját *Bíró* László II. é. theológus, az emlékbeszéd díját pedig *Bánszki* György III. é. theológus nyerte el. Megemlékező még, hogy a megüresedett énekkari vezetőségre a testület egyik érdemes tagját, *Reppert* Frigyest választotta meg.

Eljegyzések. *Klein* Dezső nyirmadai állatorvos eljegyezte *Klein* Izrael helybeli vendéglős leányát, *Rezsikét*. (Minden külön értesítés helyett!)

Klein Samu eljegyezte *Klein* Sárkát Nyiregyházáról, (Minden külön értesítés helyett!)

Késmárszky Mártát okt. 22-ikén jegyezte el ifj. szántói *Issó* Sándor.

Weisz Jenő, az Ambrózy Béla-cég alkalmazottja eljegyezte *Graubart* Irénkét, *Graubart* Fülöp lőcsei kereskedő leányát.

Miniszteri elismerés. *Faludi* Ferenc kapja áll. el. iskolai ig.-tanító a Magyar Gazdaszövetség által kitűzött célok és törekvések érdekében kifejtett szociális tevékenységeért a m. kir. vall.-és közokt.-ügyi minisztertől elismerésben részesült.

Molnár Jenő kölcsönkönyvtárába naponta érkeznek újdonságok.

Halálozás. Okt. 19-ikén halt meg városunkban kis- és nagyhiúdi dr. *Hindy* Attila, fővárosi ügyvéd, kiben *Lukovich* Aladár gazd. egyes. titkár sógorát gyászolja. Temetése az ev. ref. egyház szertartása szerint okt. 21-ikén ment végbe a legnagyobb részvétel mellett. Gyógyulást jött keresni városunkba az egykori egyetemi ifjúsági vezér, ki kora ifjúságától minden politikai s társadalmi mozgalomban vezető-szerepet vitt, míg 4 évvel ennek előtte ketté nem szakította tevékenységét a kór, mely ifjú életét most kioltotta. 39 évet élt. Hitvese, kicsiny árvája s nagyszámú rokonsága gyászolja.

Igyunk Sztatvini-vizet! Ezen víz üdít, gyógyít és a legolcsóbb természetes ásványvíz!

A helybeli Kath. Legényegyesület október 27-én, a Rákóczi Kath. Kör összes termeiben, az egyesületi könyvtár-alap javára zártkörű őszi mulatságot rendez. Belépődíj személyenként 1 kor. 20 fill. A mulatság kezdete 8 órakor. Felülfizetések, tekintettel a jótékony célra, hálás köszönettel fogadtatnak és hirdapilag nyugtáztatnak.

Friss dunai halakra előjegyzéseket elfogad *Schnitzer* Samu, Fő-utca 97. sz.; telefon 149.

Könyv-és zeneműújdonságok Molnár Jenőnél raktáron vannak.

A Leányegyesület házi-estélye. Az Eperjesi Jótékony Leányegyesület a nyári szünet után, az új évadban f. hó 19-ikén, szombaton este 6 órakor tartotta első házi-estélyét. Nagy volt az érdeklődés a tagok részéről és szép számmal vettek részt az estélyen. Titkár megnyitó szavai után *Schwarcs* Sárika lépett az emelvényre és *Farkas* Imre «Ádriai mese» c. versét szavalta el nagy hatással. A sikerült szavaltat a költemény teljes megértéséről és szép előadó-tehetségről tett bizonyosságot. Ezután *Schöpflin* Géza koll. főgimn. tanár tartotta meg előadását *Wieland* «Oberon»-járól. A leányok mindvégig feszült figyelemmel hallgatták az érdekes előadást, amelynek alapján világos képet nyertek a költőnek és nevezetes művének a jelentőségéről. Előadó nagy élvezetet szerzett hallgatóinak avval, hogy az eposz V. énekét bemutatta saját fordításában. *Schöpflin* Géza irodalmi nivójú fordítása valósággal lebilincselte hallgatóságát. Az estély énekszámokkal végződött. *Moskovics* Alice Grieg-dalokat és egy magyar nótát énekelt *Hoffmann* Ferenc karmester zongorakísérete mellett. Úgy az ének, mint a díszkrét kíséret tetszést aratott és méltán megérdemelte a hálás közönség elismerését.

göngyölítés mellett. Úgy az ének, mint a díszkrét kíséret tetszést aratott és méltán megérdemelte a hálás közönség elismerését.

Katonazene minden csütörtökön a Berger-kávéházban — este 9-től 12-ig.

Rendkívüli városi közgyűlés honvédszázalajunk itthagytása érdekében. Sarosvármegye közönsége okt. 14-ikén tartott rendszeres évnegyedi közgyűlésén utasította a város közönségét, hogy az Eperjesen állomásozó honvédszázalaj itthagytásának érdekében az illetékes helyen, saját jól felfogott érdekében, minden tőle telhetőt elkövessen. Az alispán ennek értelmében felhívta a város polgármesterét, hogy rendkívüli közgyűlés keretében ezen kérdést újból tárgyalassa. — A város polgármestere a tegnapi napra — október 26 — délután 3 órára hívta egybe a közgyűlést, amelyen szomorú képét festette meg a város anyagi helyzetének. Ezt polgármesteri kötelességéből kifolyólag teszi — úgy mond —, mert ha a város közönsége esetleg akként határoz, hogy a honvédszázalaj itt hagyassék, a városnak két katonai laktanyát kell majd építenie. Egyet az itt lévő honvédszázalaj, egyet pedig az 1914. évben felállítani ígért honvéddégyűezred céljaira. A közgyűlés azonban dr. Rosenberg Mór s dr. Flórián Károly hozzászólásai után akként határozott, hogy a honvédszázalaj itthagytását *feliratilag* kérelmezze a honvédelmi minisztériumtól.

Számtalan esetben nyert beigazolást azon tény, hogy keletkező tüzeseteknél a MINIMAX-tűzoltókészülék igen nagy károktól mentette meg azok tulajdonosait, miért is ajánljuk azt szeszgyárak és malomtulajdonosok szíves figyelmébe. Próbáoltatás bármikor készséggel rendezünk. Egyedüli raktár Sáros megyében Luchs Ede és Társa cégnél Eperjesen.

Ruhakelme-újdonságok, barchetek, flanellek, valamint szőrmeárúk nagy választékban *Szabó* Géza nődivat üzletében, Eperjes, Fő-utca 69. sz.

Tanítógyűlés Sárosban. A Sárosvármegyei Római Katolikus Népn. velők. Egylete november 4-ikén, dr. Fischer-Colbrie Ágoston megyéspüspök jelenlétében az eperjesi Rákóczi Kath. Kör nagytermében rendezte évi közgyűlést tart, melyre az egylet tagjait és a tanügy iránt érdeklődő közönséget Zaborovszky Béla prépost-plébános, egyl. elnök külön is meghívta. A gyűlés sorrendje: 10 órakor az eperjesi plébániatemplomban szent-misést mond *Polák* József hitoktató, melynek meghallgatása után a Rákóczi Kath. Körben d. e. fél 11-kor veszi kezdetét a közgyűlés. 1. Pápai himnusz. Előadja a g. kath. tanítóképző-intézet ifjúsága. 2. Megnyitót mond s az egylet évi jelentését előterjeszti Zaborovszky Béla elnök. 3. Szabadlódadás a Patronage-egyesületről; tartja dr. Ósz Béla abaújvármegyei kir. s.-tanfelügyelő. 4. A választmány megalakulása. 5. Bíráló-bizottság jelentése és pályadíjak kiosztása. 6. Új pályatételek kitűzése. 7. Pénztárnok jelentése az egylet vagyoni állapotáról. 8. Indítványok. 9. Szózat, előadja a g. kath. tképző-int. ifjúsága. Közgyűlés után közös ebéd, amelyen való részvétel *Petz* Károly főjegyzőnél levelezőlapon közlendő.

Hajfonatok, hajbetétek *Bilich* Ferenc színházi fodrásznál, Eperjes, Fő-u. 63. Vágott és kifestült hajat vesz.

Táncvizsga. Az Angolkisasszonyok kitűnő intézetében október 20-ikán tartották meg a bentlakó és felsőbb leányiskolai növendékek táncvizsgáját nagyszámú, előkelő közönség jelenlétében. A díszterem most is, mint már oly sokszor, szűknek bizonyult. A növendékek szép, nyugodt táncukkal általános tetszést arattak. Meglátszott a gondos, lelkiismeretes tanítás már a kis növendékek szabályos mozdulatain is. A változatos műsor következő volt: 1. Entrée à la Polonoise. 2. Polka Française. 3. Pas de quatre. 4. Boston American. 5. Társalgó, csárdás. 6. Trotsköpfchen. 7. Francia-négyes. 8. Boston. 9. Pas des patineurs. 10. Les Lanciers. 11. Cseh polka. 12. Mazurka. 13. Two step. 14. Menuette valse. 15. Magyar kettős. 16. Csillag-polka, s végül a műsor fénypontja, Virág-mese szavallattal, melyben a virágok állítják, hogy az Úr az igénytelen virágokat is nem ok nélkül teremtetted. E gyönyörű tündértáncot a tanulságos szavallattal az intézet fáradhatlan, tevékeny főnöknője, *M. Fittler* Róza állította össze. Adja Isten, hogy e lelkes főnöknő minden vállalata ilyen sikeres legyen!

Ha kávé

18 alapí és Ujságírók érlelni kezdő szolgáló ügye lebbi választás jessztés törtévesen támogma már 18. tagsági díjat meghozta hat és ezektől a Legújabbba R.-i. lépett b elismerő sor küldte. A szó összeget s az résebből erő

Ifjúsági

ker. Kollégu ber 9-ikén, Vigadó nagy rendez. A h sági segélye fordítják, mi nak és hirta oldali és üv 2 kor., állóh 1. Mendelss főgimn. Zene 2. Vallomás és Moskovics Barcarolle; adják: *Kemé* *Bolgár* Sánd (Tanárok: 4. Nyulak t ténik az első nyulak tany patak Mag Halbsch Elz Kirchmayer a tündér: Os Lajos I. o. t., Görbeláb: I Villecz Mihá II. o. t., Vad kák: Mukika 5. a) «Elrep b) «Hajósdal *Jászay* Lás 6. Mozart: N ből. Előadják *Gallé* Alma kori zeneisko 7. Rossini: dún előadja kíséri tanára induló. Előad tanár vezeté

Csukar

nak javaslat a csukamáio sem emeszt anyagok köz jat. E könn tápértékek csukamáioja a Zoltán-fél Zoltán Béla gyógyszerár

Értesít

síti a közön lévő helyörs öök töltött az alkonyat

Sir

gyógyh hórghur Sirolin csiraja gya val a Sirolin

Ha kávéra gondol — gondoljon *Kunra!*

18 alapító-tag. A Felvidéki Magyar Írók és Újságírók Szövetségének munkássága lassan érlelni kezdi gyümölcsét. A tagok érdekeit szolgáló ügyekben már valószínűleg a legközelebbi választmányi ülésen több fontos előterjesztés történik. A felvidéken mindenfelé szívesen támogatják a szövetség törekvéseit és ma már 18 alapító-tag fizette le a 100 korona tagsági díjat. Ezenkívül már több vármegye meghozta határozatát az alapító-tagságot illetően és ezekről a pénz legközelebb szintén beérkezik. Legújabbban a *Rózsahegy-i Cellulose- és Papírgyár R-t.* lépett be az alapító-tagok sorába és meleg, elismerő sorok kapcsán a 100 koronát is megküldte. A szövetség hálás köszönettel nyugtázza az összeget s az előkelő vállalatnak buzdító elismeréséből erőt merít a további munkálkodáshoz.

Ifjúsági hangverseny. Az eperjesi ev. ker. Kollégium főgimnáziumának ifjúsága november 9-ikén, szombat este 8 órakor a városi Vigadó nagytermében jótékony célú hangversenyt rendez. A hangverseny tiszta jövedelmét az ifjúsági segélyegylet és a Magyar Társaság javára fordítják, miért is felülfizetéseket halásan fogadnak és hírlapilag nyugtáznak. Helyárok: jobb oldali és üvegkarzat 3 kor., a többi ülőhely 2 kor., állóhely 1 kor. A hangverseny műsora: 1. Mendelssohn: Adagio religioso. Előadja a főgimn. Zenekör, *H. Szabó* Imre tanár vezetésével. 2. Vallomás. Írta: Nil. Előadják: *Szepessy* Ida és *Moskovics* Frigyes VIII. o. t. 3. a) Dancla: Barcarolle; b) Pache: Gavotte. Hegedűn előadják: *Kemény* László VII., *Neumann* Ernő VI. és *Bolgar* Sándor VIII. o. t.; zongorán *Sóvári*: Ilonka. (Tanárok: *H. Szabó* Imre és *Káldi* Soma.) 4. Nyulak tanyáján. Tündérajáték 2 képben. Történik az első kép a gyerekszobában, a másik a nyulak tanyáján. Személyek: Erdei villik: *Balpatak* Magda, *Draskóczy* Zsizi, *Flórián* Kató, *Halbsch* Elza, *Müller* Lili, *Peskó* Lenke. Doll: *Kirchmayer* Editke, *Peti*: *Máriássy* Dezső I. o. t., a tündér: *Osvald* Sári; nyulak: *Lompos*: *Frenyó* Lajos I. o. t., *Tapsifül*: *Kirchmayer* Vilmos I. o. t., *Görbeláb*: *Kolár* Ferencz III. o. t., *Bakugró*: *Villecz* Mihály I. o. t., *Puskarém*: *Szántó* Gyula II. o. t., *Vadászdudv*: *Papp* Elek II. o. t.; nyulacsikák: *Mukika*: *Kurth* Miksa, *Pukika*: *Váczy* Anti. 5. a) «Elrepült a fecske», *Szentgály* Gyulától; b) «Hajósdal», *Bellmanntól* (svéd ének). Eneklők: *Fájsay* László VIII. és *Csendes* Sándor VI. o. t. 6. Mozart: Nyitány a «Figaro házassága» c. dalmából. Előadják: *Wallentényi* Margitka, *Szekely* Ilona, *Gallé* Alma és *Spányi* Gabriella, a *Széchenyi*-kört zeneiskola növendékei. Tanáruk: *Káldi* Soma. 7. Rossini: «Sevillai borbély», op.-fan.ázia *Hege-dün* előadja *Urbach* Miklós IV. o. t., zongorán kíséri tanára *H. Szabó* Imre. 8. *Kunert*: *Dalinduló*. Előadja a főgimn. *Dalkör*, *Borsody* Károly tanár vezetésével. — Hangverseny után tánc.

Csukamájolaj helyett sok mindent hoznak javaslatba, de tudnia kell mindenkinek, hogy a csukamájolajat semmi sem pótolhatja, mert mit sem emészt a gyöngye gyermek gyomra a tápanyagok közül könnyebben, mint a csukamájolajat. E könnyű emészthetőségben rejlik a titka a tápértéknek; ezért t-hát nem más, mint tiszta csukamájolajat adjunk a gyermeknek, mely célra a *Zoltán-féle* a legkitűnőbb. Üvege 2 korona *Zoltán* Béla gyógyszerárában Budapesten és a gyógyszerárakban.

Értesítés. A város rendőrkapitánya értesíti a közönséget, hogy a katonai gyakorlóterén lévő helyőrségi löszraktárnál felállított katonai örök töltött fegyverrel teljesítenek szolgálatot s az alkonyat beálltával mindenkit, aki a lösz-

raktárhoz közeledik, feltartóztatnak. Az esetleges szerencsétlenségek elkerülése céljából mindenkit figyelmeztet, hogy a löszraktárnak megközelítésétől vagy oly magaviselettől, mely őt a katonai őr előtt gyanússá teheti tartózkodjék, az őr kiáltására azonnal álljon meg, magát igazolja.

A kassai m. kir. állami felső ipariskolánál november 5-ikén megnyílnak: 1. a *kőművesek számára* való továbbképző-tanfolyam amely az építési anyagok és szerkezetek, a kőműves munkakörébe eső számítások ismertetését és az építési szakrajzot öleli fel, és heti 10 délutáni órával november 5-ikétől február végéig tart; 2. *villamos-alapismeretek* és gyengeáramú villamos-berendezések tanfolyama. Ez a tanfolyam különösen előnyös azoknak, akik a jövőben a dinamógépkezelői tanfolyamot látogatni szándékoznak. A tanfolyam heti 8 esti órával november 5-ikétől december 15-ikéig tart. Beiratkozni lehet a tanfolyam kezdetéig hétköznap délelőtt 8-tól 12-ig és vasárnap d. e. 8-tól 10-ig az igazgatóságnál, ahol részletesebb felvilágosítás is szerezhető.

Friss balatoni fogások, valamint különféle *dunai halak* minden *pénteken* kaphatók *Kun* Sándor csemege- és halüzletében. Telefonszám 137.

Tanítói közgyűlés. A Sárosvármegyei Általános Népevelő-egyesület október 21-ikén tartotta rendes közgyűlését a vármegyháza nagytermében, melyet a nagy számban megjelent tagok és vendégek, valamint a helybeli képezdek kiküldött növendékei zsúfolásig megtöltöttek. *Durst* Győző alelnök a gyűlést d. e. 11 órakor tartalmas beszéddel nyitotta meg, üdvözölve a vendégeket és a tagokat; majd több üdvözlő-távirat küldetett a vallás- és közokt.-ü. minisztérium illetékes-tényezőinek és dr. *Berzeviczy* Albert tud. akadémiai elnök, egyesületi tiszteleti-tagnak is. Ezután az alelnök felolvasta *Chityil* Pál eddigi elnök búcsúzó-levélét, aki *Pozsonyvármegye*be iskolalátogatóvá történt jutása folytán válik meg az egyesületi elnökségtől. Mire az alelnök *Slajchó* Mihály áll. tanítónőképző-int. tanárt ajánlotta az elnöki tisztségre, aki azonban az általános lelkesedés dacára sem volt ezen tisztség elfogadására rábirható, mely okból az elnökválasztás a gyűlés végére hagyatott. Következett azután a vármegye kir. tanfelügyelőjének, *Szabó* Elemérnek értekezése «Tanügyünk ismertetése» címen, melyben a vármegye népoktatásügyének fejlődését adta elő megkapó közvetlenséggel. A köszönettel vett értekezés után *Düss* Erzsébet eperjesi állami tanítónőképző-int. tanárnő tartott szabad előadást a szociálpedagógiáról, mely érdekes és tanulságos előadást a hallgatóság zúgó tapsal hálálta meg. Ezután *Szekely* Adolf egyesületi főjegyző olvasta fel jelentését az egyesület utolsó két évi működéséről. Majd hosszú vita fejlődött ki a vármegyei tanügyi lap, a *MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS* további sorsa felől. A különböző irányú felszólalások folytán meghagyatott a lap a jelenlegi állapotában. Újabb élénk vita kerekedett az elnöki tisztség betöltése körül, mire *Schönviitsky* Gyula bártsai áll. isk. ig.-tanító lett egyhangulag elnökké megválasztva. A még hátramaradt kisebb ügyek

elintézése után a gyűlés délután 2 órakor fejeződött be. Gyűlés után a tanítószög közepébe gyűlt össze, élén a vármegye kir. tanfelügyelőjével és a kassai vendégekkel, melyen számos hivatalos és alkalmi felköszöntő hangzott el s vidám egyetértésben és kedélyes hangulatban késő délutánig együtt maradt a társaság.

A «**Vasárnapi Ujság**» október 27-iki száma képből és szövegből rendkívül gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Szendéné *Dárday* Olga eredeti regénye, *Barrie* fordított regénye mellett *Szöllösi* Zsigmondtól közöl e szám pompás novellát, *Csengey* Gusztávtól verset, *Szép* Ernőtől cikket, *Juszkó* Béla kiváló rajzait a háborús Keletről, eredeti konstantinápolyi fényképfelvételeket a mozgósítás napjaiból, *Masányi* Ernő cikkét az átlátszó hadi repülőgépekről stb., s a rendes heti rovatok: *Irodalom* és *Művészet*, *sakkjáték*, stb. A *VASÁRNAPI UJSÁG* előfizetési ára negyedévre 5 kor., a *VILÁGKRÓNIKA*-val együtt 6 kor. Megrendelhető a *VASÁRNAPI UJSÁG* kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.). Ugyanitt megrendelhető a *KÉPES NÉPLAP*, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fill.

Szerencsétlenül járt napszám. *Lizits* és *Poloczek* építési vállalkozók bejelentették *Kriehovszki* György napszám balesetét. Nevezett falat bontott csákánnyal s eközben egy kődarab — véletlenségből — a lábára esett. Gondatlanság nem terhel senkit. Sérülése csekély.

Munkássors. *Buchner* és *Moskovics* gyártelepén *Kovaly* Ferenc asztalossegéd, munkaközben a nyesőgépen balkezének a mutatoujját megsebesítette. Sérülése nem életveszélyes.

Az anyatej pótlása lehetetlen és így ne kockáztassa senki sem a gyermek egészségét, hanem a lehetőségig emlíen táplálja — ezt mondják a világ összes orvosai. Az elválasztás percében kell a tápanyag megválasztására kiválóan ügyelni, és kell, hogy minden anya tudomást szerezzen arról, miszerint a gyermek leghatalmasabb tápszere az elválasztás pillanatától a *Phosphatine Falières*.

Hűtlen cseléd. *Bein* Simon fűszerkereskedő panaszt tett, hogy cselédje, *Bánássy* Mária, arany karperecet és gyűrűt lopott el és azokat elzalogosította. Miután a cseléd megígérte, hogy a kárt meg fogja téríteni, *Bein* a bűnvádi eljárás megindítását visszavonta.

M. kir. szab. osztályorsjáték milliója. Az a már szinte elmaradhatatlan jelző, hogy «a legkedvezőbb esetben» millió nyerhető az osztályorsjátékon, immár nem jelző, hanem valóság! Az október 23-ikán megtartott utolsó húzásán a XXX. sorsjátéknak a *Török* A. és *Társ* budapesti főelárúsító által négy negyedben eladott 103,881. számú sorsjegy szerencsés vevői nyerték a 400,000 koronás főnyereményt, melyre a 600,000 koronás jutalom is esett, úgy, hogy ezzel a sorsjeggyel egy millió koronát nyertek. A nagyközönség e sorsjegyeket úgy elkapkodja, akár csak a mindennapi kenyeret, úgy, hogy mindegyik új sorsjátéknál már az első húzási nap előtt jóformán minden sorsjegy vevőjére akadt. Ezt az eredményt a sorsjáték szerzőlőtt kedvező nyeresi esélyének, valamint annak a példásan pontos üzleti szellemnek köszönheti, mely a közönséggel immár 16 év óta megkedveltette e sorsjegyeket és megerősítette az irántuk való bizalmat. A most következő XXX. sorsjáték 1. osztályának húzása november 21-ikén kezdődik.

Sirolin "Roche" biztos gyógyhatást nyújt **katarrhusoknál** hörghurutnál, **asthmanál**, **influenza** után. **Sirolin "Roche"** kezdődő **tüdőbetegséget** **csirájában elfojt**. Kellemes íze és az étvágyra való kedvező befolyása megkönnyítik a **Sirolin "Roche"-al** való **hosszabb** kurákat!

A légzési szervek meghűléseit legbiztosabban a **Sirolin "Roche"**-al kezelik. Ezért nélkülözhetetlen ezen elismert és bevált szer minden háztartásban. Sziveskedjék a **gyógytárakban** **határozottan Sirolin "Roche"-t** kérni.

A Hazai Általános Katonai Biztosító Részvénytársaság működését immár megkezdte. Foglalkozik az életbiztosítás minden módjával. Vezetősége: Bolgár Ferenc v. b. t. tanácsos, elnök Gergely Tódor az Első Magyar Általános Biztosító társaság igazgatója, Horváth Elemér a Magyar Általános Hitelbank igazgatója, Libits Adolf udvari tanácsos. Vezértitkár Havas Miksa. A társaság irodája a Hazai Általános Biztosító-Társaság főgynökségénél van.

Baleset. Lútoska Dániel kocsigyártó bejelentette, hogy *Gres* András kovácssegéd patkó-kovácsolás közben okt. 24-ikén véletlenségből a jobb kezén megsérült.

Élőhal állandóan kapható *Schnitzler* Samu-nál, Fő-utca 97. sz. alatt; telefon 149.

Megszökött katona. Kiselyák János kocsis, méneskatoná egy hónap előtt a bábolnai mén-telepi laktanyából megszökött s azóta polgári ruhában Eperjesen a szeretőjénél búdosott, míg végre sikerült elfogni. Kiselyák a helybeli cs. és kir. hadkiegészítő-parancsnokságnak át lett adva, Bábolnára való áikísértetése végett.

Egy népszerű. A *Moll*-féle borszesz által a betegeknek egy épp oly gyógyhatású, mint olcsó szer nyújtatik közsvényes és csúzos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 2 kor. Szétküldés naponta utánvéttel *Moll A.* gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszertárakban és anyagkereskedésekben határozottan *Moll*-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

Elveszett tárgyak. Zsindely János 5. gyalogezredbeli önkéntes okt. 17-ikén egy fekete pénztárcát 69 koronával elvesztett. A pénzt vagy a színházban, a karzaton, vagy az utcán, midőn gesztenyét vásárolt, vesztette el. — A városi színházban Jendza János kőművessegéd női esernyőt talált. — Okt. 13-ikán délelőtt Hajdu Bertalan ügyvédjelölt egy lejárt 500 koronáról szóló, Kempler Oesterreicher aláírással ellátott váltót egy papírpénztárcával elvesztett. A tárcában egyéb okmány is volt. Hajdu a megtaláló részére 15 kor. jutalmat biztosított. — Pjesztik György, nagymihályi lakos okt. 10-ikén a girálti csendőrs-parancsnokságnál panaszkodta, hogy egy papírdobozban 100 drb különböző hosszúságú kést, 50 drb juhnyíró-ollót, nagymennyiségű kanalat és villát a Girált és Mikevágása közötti úton elvesztett.

SZÍNHÁZ.

Az elmúlt színházi hét sem tartozott a legzajosabbak közé, mert legtöbbször félig telt ház előtt voltak kénytelenek színészeink játszani. Pedig igazán becsületes, művészi munkát végeztek. Talán annak tulajdoníthatjuk a részvétlenséget, hogy a múlt héten csupa jól ismert darabok kerültek színre, amelyek nem igen vonzzák közönségünket.

Szombaton (okt. 19.) *Csengey* Gusztáv 50-éves frói jubileuma alkalmából díszelőadás volt. Rákosi Viktor és Malonyai Dezső örökbecsű színműve, az *«Elnémult harangok»* került színre. A *Csengey* név hatott. A közönség zsúfolásig megtöltötte a házat s a szünetekben lelkesen éljenezte a jelenvolt jubiláns költőt. A darab szereposztása a következő volt: Simándi szerepét Bakó Lajos játszotta. Gyönyörű szerep, de egyben nehéz feladatot is rótt a színészre, aki nagyobb készültséggel meg is oldotta volna nehéz szerepét. Hogy ez nem sikerült neki teljesen, azt annak kell tulajdonítani, hogy szintársulatunknak egy-két próbára kell adni a darabot. Todoroszku szerepében Oláhót láttuk s elismeréssel adózunk neki. Ma igazán művészi alakítást nyújtott. Mezey Kálmán Zalatnay Barabás személyében ma is tanújelét adta nagy művészi képességeinek. Nagy Imre Papp Mózés szerepében mutatta meg, hogy hogyan lehet kis szerepet is igazi művészettel eljátszani. Florica szerepében Saáry Margit nyújtott jó alakítást, bár szerepét ő sem domborította ki teljesen. Igen jó volt Todoroscuné szerepében Aranyossiné, Kisó szerepében pedig Fekete Rózsi, kit a közönség mindig szívesen lát.

Vasárnap (okt. 20.) délután amolyan kedélyes zónaelőadásban *«Luxemburg grófja»*-t láttuk. Este a *«Limonádé ezredes»* reprise volt, a címszerepben Nagy Imrével, aki ma is pompás alakítást nyújtott.

Kati szobaleány szerepében ma Jászai helyett Beleznay Mancit láttuk. A közönség minden számát többszörösen ismételtette meg kedvencével. Így a toborzót négyszer kellett eljáratnia. Lenke szerepében már az első előadásból ismerjük Fekete Rózsi, akit ma tisztelői egy szép virágcsokorral leptek meg.

Hétfőn (okt. 21.) Fritze Frieimann kitűnő bohózata, a *«Mayerék»* ismétlődött meg a már ismert jó előadásban.

Kedden (okt. 22.) Beyerlein remekszép színművét, a *«Takarodó»*-t láttuk. Volkhart őrmester szerepében derék igazgatóknak tapsolt a közönség. Klári szerepében Fekete Rózsi nyújtott kiváló alakítást. A mai est siker. egyazon az övével. Partnere Oláh volt Zauffen hadnagy szerepében, aki sehogy sem találta bele magát nem neki megfelelő szerepkörben. Michalek szerepében Sarkady ma is a megszokott jó volt. Ő róla ismételtlen csak elismeréssel írhatunk.

Szerdán (okt. 23.) Lehár regényes operettjének, a *«Cigányszerelm»*-nek örök szép melódiai csendültek fel. Körösházy Ilona szerepében Beleznay Mancit tapsolta a közönség, aki ma is, mint minden alkalommal, a közönség nagy gyönyörűségére ragyogtatta istenáldotta képességét. Sikerének osztályosa Szécsi Emma volt Zórika szerepében. Józsi cigányt Radványi adta. Éneke, játéka egyaránt tetszett. Fekete Rózsi, Gömör, Nagy Imre játéka fokozta az est művészi előadását.

Csütörtökön (okt. 24.) Géczy *«Nemzetesszony»* című színműve premiere-je volt. A címszerepet Aranyossiné kreálta, s igazán művészi megismerője volt a nemzeti asszonynak. A büszke Somfalvy Gábort Mezei adta nagy készültséggel. Piroskai Fekete R. személyesítette meg sikeresen. Márton Imre szerepében Oláh Ferencet fogadta a közönség szimpatikusán. Gömör a hetyke szolgabíró szerepét oldotta meg helyes fel fogással. Jók voltak szerepeikben Bakó, Sólyom.

Pénteken (okt. 25.) Bakonyi és Gábor örök szép operetteje, a *«Tatárjárás»* reprise volt. Magoróssy huszárönkéntes szerepében Beleznay Margit aratott nagy sikert. Pompás játéka, táncai, énekének hatása alatt ismételtlen a színre hívta a közönség. Szécsi Riza bárónót játszotta teljes átértéssel. Éneke, épp úgy, mint partnere Radványi Dezsőé, nagy tetszést aratott. Sarkady Wallerstein szerepében nyújtott igazán elsőrangú alakítást. Komikuma sok derűt hozott a színre. Fekete Rózsi, Gömör, Sólyom, Székely nagyban hozzájárultak az est sikeréhez.

A jövő hét műsora: *Vasárnap d. u.*: *«Sulamith»*, este: *«Bukow a székelyek hóhéra»*. — **Hétfőn**: *«Karenin Anna»*. — **Kedden**: *«A falu»*, premiere. — **Szerdán**: *«Limonádé ezredes»*. — **Csütörtökön**: *«Primerose»*, premiere. — **Pénteken**: *«Molnár és gyermeke»*. — **Szombaton**: *«Éva»*, premiere.

TANÜGY.

Személyi pótlék-felemlés. *Ludmann* Paula és *Vörösné Tomesko* Stefánia eperjesi áll. tanítónőképző-intézeti tanítónők évi 400 kor. személyi pótlékát a vall.- és közokt.-ü. miniszter folyó évi december hó 1-jétől kezdve évi 700 koronára emelte fel.

Az eperjesi iparostanoncisk. otthon vezetője részére a vall.- és közokt.-ü. miniszter a folyó tanévre 200 kor. tiszteletdíjat engedélyezett.

Ingyen tankönyvek szegény tanulóknak. A vármegye kir. tanfelügyelőjének engedélyezése alapján a budapesti m. kir. tud.-egyetemi nyomda igazgatósága a következő áll. el. iskoláknak küldött ingyen tankönyveket szegény tanuló részére, u. m. Nagysáros, Felsőhunkóc és Keczerkosztolány.

Hitoktatási díjak. Az eperjesi áll. tanítónőképző-intézetnél és a vele kapcsolatos gyakorlóiskolánál a folyó tanévben alkalmazott hitoktatók részére a következő tiszteletdíjak engedélyezettek, és pedig *Andruscsakevics* Henrik róm. kath. és *Korbély Géza* ág. h. ev. hitoktatók részére egyenként 800 kor., *Szedlák* Tivadar gör. kath. hitoktató részére 300 kor., *Gönczy* Gábor ref. hitoktató részére 700 kor., *Fleischmann* Mór izr., *Pollák* József róm. kath. és *Durst* Győző ág. h. ev. hitoktatók részére egyenként 200 kor.

Tanítóváltások. Vármegyénkben a hosszleléti r. kath. el. iskolához *Schwartz* Gyula

okl. tanító, az olysói r. kath. el. iskolához *Lukács* János okl. tanító, az alsóhimesi g. kath. el. iskolához *Nevecsky* István okl. tanító, a kacsányi új szervezésű g. kath. el. iskolához *Borodacs* János okl. tanító, a felsőpagonyi g. kath. el. iskolához *Toth* Irma okl. tanítónő, a kismédvési g. kath. el. iskolához *Facsó* Pal volt radoskői g. kath. isk. tanító, az istvádi új szervezésű r. kath. iskolához *Gajdos* Valéria okl. tanítónő, a felsőköcsényi új szervezésű róm. kath. el. iskolához *Hovanyecz* József okl. tanító és a tölgyedi új róm. kath. el. iskolához *Mankovics* József okl. tanító lett az illetékes iskolaszék által végleges minőségben megválasztva.

Taneszközök engedélyezése. A m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter az aranybányai, bártfai, demétei, harsági, héthársi, keczerkosztolányi, kishelyi, kisszebeni, nyársardói, osztópatyoki, palonczai, sárosbogdányi, tótraszlaviczai és zborói állami elemi iskolák részére a szükségesnek talált taneszközöket (u. m. térképek, szemléltető képek) engedélyezte, illetőleg a taneszközöket az illető szállító cégeknek megrendelte azzal, hogy azokat az illető iskolák címére azonnal szállítsák.

Szinelőadások falusi tanulók részére. Az Eperjesi Széchenyi-kör, miként már jeleztük, a falusi elemi iskolai felsőbb osztályú tanulók részére Eperjesen a szintársulat által ezúttal három szinelőadást rendez. Az első ily előadás e hó 30-ikán délután 2 órakor lesz, melyre mintegy 20 községből körülbelül 500 tanuló érkezik be a *«János vitéz»* című daljáték megtekintésére.

TESTEDZÉS.

Football. Fekete vasárnap marad október 20-ika az ETVE footballistái számára; 8:2 arányban szenvedtek vereséget a *Kassai Atl. Club* legénységétől Kassán. Őszintén el kell ismernünk, jobban tudtak, otthon voltak lelkesítő közönség körében a kassai fiúk. Igaz, hogy az időjárás nagyban tönkretett minden józan számítást. A mérkőzés kezdete előtt körülbelül egy óra hosszúig tartó zápor- és jég zuhogott s az eső még a mérkőzés alatt is állandóan esett. De ez nem ártott volna sokat, ehhez már hozzászokhatott az ETVE itthon is, hanem egyre nem számított. Az ETVE játékmódora ugyanis kissé lassú, megfontolt s ez a modor föltétlenül alkalmas is száraz időben, amikor a labda oda gurul, ahova passzolja. Természetesebb is ez a játék, mert nem annyira kimerítő. Most azonban csütörtököt mondott: az ide-oda hajtott labda folyton fennakadt a fűben leleselkedő tócsákban s az így lestopolt labda könnyű prédájául kínálkozott a fűrge kassai csatársornak. A játékmódon tehát föltétlenül változtatni kell az ETVE-nek, ha eredményt akar valaha elérni. Hiszen ez a — kissé előkelő — nyugalom okozta azt a gólt is, amit a *Kassai Magánalkalm.* csapatjától kapott ez év őszén itthon egy kapu előtti pocsolnyából. Igen ajánlatos tehát csatár- és fedezetsorunknak, tegye félre jó időre a játékot s vegye elő az atletikát:

végezen mindres iramot, kis s egyelőre a Nov. 17-ikén Munkások) A verség cs elcsüggedni, l edzés. Aki el

Az ETVE
d. u. 5 óra

Atletika

hogy Grün 81 cm.-es do nyerte meg. ETVE három 60 korona ad óhajtó adak köszönetét.

Felelős szerke
Dvortsák Gy

M
(E rovatban k

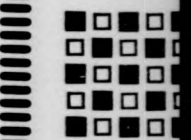
«Harc az

Ilyesforma f. évi okt. 3- jesi székesegy vel kapcsolat fáló cikk jele frással ellátó ról is van sz a római Szé A cikk megj másomra jutó szerint én m foglalt vádak telés óta elő tényezőztől e kérni, a legn hogy a nev egyáltalán n szerkesztéséb juttatásában semminemű nevetem még és kvalifikálhó Végül, ha ez bárki is neve mazóval szer keresek elégt Eperjes, 19

A nagy

árúr

lfj.

végezzen minden játékos naponta 8—10 30-méteres iramot, kissé passzolgassa a labdát a mezőben s egyelőre a gól előtti játéknak hagyjon békét. Nov. 17-ikén lesz a *Kassai T. C.*-bal (a régi Munkások) mérkőzése, addig sokat javulhat. A vereség csak okulásra szolgálhat, nem szabad elcsüggedni, hiszen éppen kitartásra tanít a test-edzés. Aki elcsüggedt, elveszett.

Az ETVE vívása nov. 4-ikétől mindenkor d. u. 5 órákor kezdődik.

Atletika. Többek kérdésködére közöljük, hogy *Grün Vilmos* a Darányi-díjat 40 méter 81 cm-es dobásával és 6 m. 08 cm-es ugrásával nyerte meg. Kiváló atlétánk odautazását az ETVE három tagjának bőkezűsége tette lehetővé 60 korona adományával. Az ismeretlenül maradni óhajtó adakozók fogadják az ETVE őszinte köszönését.

Felelős szerkesztő: Kiadótulajdonos: Dvortsák Győző. Kósch Árpád cég.

NYILTTÉR.

(E rovatban közöltékért a szerkesztőség nem felelős.)

Nyilatkozat.

«Harc az eperjesi püspökség körül.»

Ilyesforma címen Az Est politikai napilap f. évi okt. 3-iki számában Kovaliczky Zeno eperjesi székesegyházi kanonok, rektor úr személyével kapcsolatban egy, az ő személyét aposztrofáló cikk jelent meg, amelyben egy több aláírással ellátott s ellene irányuló memorandumról is van szó, amely állítólagos memorandum a római Szentszékekhez lett betérjesztve. A cikk megjelenése után bizonyos oldalról tudomásomra jutott, hogy a nevezett memorandum szerint én mint tanú vállalkoztam volna az abban foglalt vádak bizonyítására. Ma, midőn a híresztelés óta először volt módomban az illetékes tényezőktől erre nézve határozott felvilágosítást kérni, a legnagyobb határozottsággal kijelentem, hogy a nevezett memorandumról tudomásom egyáltalán nincs és nem is volt, s így annak szerkesztésében, vagy valamely fórum elé való juttatásában sem aktív, sem hozzájárulással semminemű részem nem lehetett. Ha azonban nevemet mégis felhasználták, az csak vakmerő és kvalifikálhatatlan visszaélés folytán történhetett. Végül, ha ezek után a nevezett memorandumot bárki is nevemmel hozná kapcsolatba, a rágal-mazóval szemben haladéktalanul a bíróságnál keresek elégtételt.

Eperjes, 1912. október 25.

Szémán István,

kir. kath. főgimn. r. hittanár, egyházmegyei m.-tanfelügyelő.

POPOFF
a legjobb TEA a világon.

Vesebajoknál, hógyhólyag-bántalmaknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a Bór- és Lithium-tartalmu gyógyforrás

SALVATOR

Kitűnő sikerrel használtatik.

Kiváló óvszer a vörheneynél (scarlatina) fellépő vesebántalmaknál.

Hógyhajtó hatásu.

Kellemes ízű.

Vasmentes.

Könnyen emészthető.

Teljesen tiszta.

Állandó összetételű.

Különösen oly egyéneknek ajánlatos, akik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi vérbőségben, máj- és veseizgalomban vagy húgysavas lerakódásokban, vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek

Elsőrangú gyógyvíz és diätetikus ital.

Eladási árak Eperjesen:

1/2 literes palack	32 fillér.
1/4 "	40 "
1/4 "	48 "

Az üres, tiszta és eredeti Salvator-palackok a következő árakon vétetnek vissza:

1/2 literes palack	6 fillér
1/4 "	7 "
1/4 "	9 "

Eperjesi főraktár: Mikolik Istvánnál.

220—1912. szám.

Tölgyfa-árverési hirdetemény.

Sárosvármegye *Keczerlipócs* község úrbéreseinek *Keczerlipócs* község határában fekvő 6534 katasztrális hold kiterjedésű, közösen használt erdejében 1530 darab 180444 tm.³ épületszámfára és 22296 tm.³ tűzifára részben döntött állapotban, részben tövön becsült, megszámlált s lebélyegezett tölgytörzs fatömege, a m. kir. földművelésügyi miniszter úrnak 1911. évi 131,186. szám alatt kelt engedélye alapján

1912. évi december hó 3-ikán

délután 11 órákor *Keczerlipócs*-on, a községi bíró házában megtartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen el fog adatni.

A becsérték mint kikiáltási ár 40,142 korona

Bánatpénz 4014 korona.

Becsáron alul a faanyag nem adatik el.

A kihasználási idő a szerződés jóváhagyásától számítandó három év.

Utóajánlatok el nem fogadtnak.

Az árverési és szerződési feltételek az eperjesi m. kir. állami erdőhivatal, illetve az eperjesvidéki alsó m. kir. járási erdőgondnokságnál és volt úrbéreseknél elnöknél megtekinthetők.

Keczerlipócs (Sárosmegye), 1912. október 25.

Vangor György, úrbéri elnök.

Alulírott tisztelettel értesítem a n.é. közönséget, hogy a jóhírnévnek örvendő

VASÚTI VENDÉGLŐT

bérbevettem, és azt az eddigi szolid elvek alapján tovább fogom vezetni.

Kitűnő konyha, jó szerednyei bor

és kőbányai sör!

Szives pártfogást kér :: vasúti vendéglős. SIMON ISTVÁN

Értesítem a n. é. közönséget, hogy

női ruha-divattermemet

f. évi november hó 1-jétől

a Fő-utca 127. sz. házból

a Fő-utca 103. számú

helyeztem át. Szives pártfogást kér tisztelettel WILDFEUER SZERÉN.

A Vásártér 8. számú ház

szabad kézből eladó. Bővebbet Könyg Károly :: Igló.

Wotan
lámpa

húzott drótszállal.

TÖRHHETETLEN!

Magyar

SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Budapest, VI., Teréz-körút 36.

AZ ÖREGEM

is mindig azt mondta, hogy szeplők elűzésére, valamint finom, puha bőr és fehér teint elérésére és megóvására nincs jobb szappan, mint a világhírű „Steckenpferd“ liliomtejszappan. Védjegye „Steckenpferd“, készíti Bergmann et Co. cég Tetschen a/E. Kapható minden gyógyszertár, drogéria, illatszertár- s minden e szakmába vágó üzletben. Darabja 80 fillér. Hasonlóképpen csodálatosan beválik a Bergmann-féle „Manera“ liliomtejkrém, fehér és finom női kezek megóvására, ennek tubusa 70 fillérért mindent kapható.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy kapcsolatosan üzlet-helyiségem befejezett renoválásával

árúraktáramat is nagymértékben kibővítettem

és rendkívül nagy választékot nyújthatok női ruhakelmékben, bar-chettekben, fehéreneműekben, blousokban, csipkében, kendők-, takarók-, függönyök- és szőnyegekben, varrókellékekben, nem-különböztető téli szőrmeárúkból, boák-, zsakettek-, kabátokban stb. Menyasszonyi kelengyék nagy választékban és minden árban.

Ifj. Amster Simon, Fő-u. 42.

773—1912. szám.

Tűzifa-szállítási hirdetmény.

A sóvári m. kir. főbányahivatal kezelete alatt álló sófőző-üzem 1914—1918. évi tűzifaszükségletének biztosítása céljából a nagymélt. m. kir. pénzügyminisztériumnak f. évi október 18-ikán kelt 121.171. számú magas rendelete folytán zárt írásbeli árlejtés hirdettetik, és ennek megtartása a főbányahivatali irodai helyiségben f. évi november 26-ikán délelőtt 10 órára tüzetik ki.

Az évi tűzifa-szükséglet bükkhasábfá: 11,000—12,000 m.³, a bükk-dorongfa 1350 m.³-t tesz, mely famennyiség a sóvári bányatelepen levő faraktárba befuvározandó és sima rakatolás mellett m.³-méret szerint a szállító vállalkozó által felrakatolva átadandó lesz.

Vállalkozók felhivatnak, hogy egykoronás bélyeggel ellátott, magyar nyelven írt zárt ajánlataikat, melyekben az ajánlott egységárak számokkal és betűkkel tisztán kiírandók és az ajánlott összegnek megfelelő, 5%-ot tevő óvadéknak valamely állampénztárnál történt befizetéséről szóló letéti nyugta csatolandó, f. évi november 26-ikán délelőtt 10 óráig annál is inkább nyújtsák be, mert elkésve beérkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A szállítási feltételek az alulírott m. kir. főbányahivatalnál és a kassai kereskedelmi és iparkamaránál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Sóvár, 1912. október 24.

M. kir. főbányahivatal.

DIVATOS KÉPKERETEK

IFJ. SCHUSTEK NÁNDORNÁL.

Téli menetrend.

Érvényes 1912. október 1-jétől.

Orló—Eperjes—Budapest:

	este	reg.	d. e.	d. u.	este
Orló . . . . . i.	—	—	910	—	810
Lubotény	—	—	915	—	817
Pusztamező	—	—	930	—	832
Krivány	—	—	946	—	830
Héthárs	1020	—	625	953	—
Roskovány	1026	—	632	959	—
Vörösalma	1031	—	637	1003	—
Pécsújfalu	1037	—	643	1008	—
Kisszeben	1046	—	651	1015	—
Orkuta	1052	—	657	1020	—
Osztópatak	1059	—	704	1026	—
Nagysáros	1109	—	714	1035	—
Lemes vár.	1119	—	725	1044	—
EPERJES é	1123	—	730	1048	—

A Héthársról este 10 ó. 20 p.-kor induló és Eperjesre este 11 ó. 23 p.-kor érkező vonat csak hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

	éjjel	reg.	reg.	d. e.	d. u.	d. u.	este	éjjel
EPERJES i.	1205	434	620	752	1055	1207	400	645
Kende	—	443	631	803	1104	1218	409	656
Lemes	—	1224	454	645	818	1115	1232	422
Abos	—	1230	459	652	825	1120	1239	429
Abos	—	1246	524	656	836	1122	1252	432
Terebő	—	—	529	701	—	1127	—	437
H.-Sz.-István	—	—	537	722	—	1134	103	446
H.-Tihany	—	—	545	730	—	1142	—	454
Kassa	—	—	105	550	735	854	1147	114
Kassa	—	—	117	568	900	900	1226	120
Miskolcz	—	—	256	916	1042	1042	309	259
Miskolcz	—	—	304	940	1052	1052	337	306
Budapest	—	—	630	105	230	230	850	625

Az Abosról d. u. 12 ó. 52 p.-kor induló és Budapestre este 6 ó. 25 p.-kor érkező vonat csak dec. 15-iktől szept. 31-ikéig közlekedik.

Budapest—Eperjes—Orló:

	este	este	este	este	reg.	reg.	d. e.	d. u.	d. u.
Budapest . . . . . i.	1030	800	1025	1135	645	655	935	120	210
Miskolcz . . . . . é.	139	114	312	554	1020	1145	1256	455	548
Miskolcz . . . . . i.	150	134	359	635	1026	1205	103	507	648
Kassa . . . . . é.	328	413	643	916	1207	240	250	656	925
Kassa . . . . . i.	345	455	653	—	1222	358	707	1040	—
H.-Tihany	—	502	—	—	—	405	—	1046	—
H.-Sz.-István	—	511	709	—	1233	415	—	1103	—
Terebő	—	519	—	—	—	423	—	1109	—
Abos . . . . . é.	401	523	721	—	1241	427	725	1113	—
Abos . . . . . i.	409	526	724	—	1243	430	821	1117	—
Lemes . . . . . é.	—	534	731	—	1249	438	828	1124	—
Kende	—	548	742	—	100	450	839	1135	—
EPERJES é	432	600	750	—	108	500	847	1143	—

	reg.	d. e.	d. u.	d. u.	este
EPERJES i.	450	—	800	120	520
Eperjes város	455	—	806	126	526
Nagysáros é.	506	—	817	137	537
Osztópatak	515	—	826	146	546
Orkuta	523	—	833	153	553
Kisszeben	530	—	840	200	600
Pécsújfalu	538	—	847	208	608
Vörösalma	544	—	852	—	613
Roskovány	549	—	857	214	617
Héthárs . . . . . é.	555	—	902	219	622
Héthárs . . . . . i.	—	—	904	221	625
Krivány . . . . . é.	—	—	911	228	632
Pusztamező	—	—	929	245	649
Lubotény	—	—	941	256	701
Orló	—	—	945	300	705

Eperjes—Bártfa:

	ind.	reg.	d. u.	d. u.
Eperjes	618	—	130	525
Sebeskellemes	—	—	629	140
Alsósebes m. h.	—	—	637	147
Kapi	—	—	652	159
Fulyán m. h.	—	—	656	204
Töltszék m. h.	—	—	704	212
Deméte	—	—	710	218
Magyarasszalvicza	—	—	740	243
Oszió m. h.	—	—	749	251
Hertnek	—	—	811	306
Kolossó	—	—	829	324
Bártfa . . . . . érk.	—	—	840	335

Bártfa—Eperjes:

	ind.	reg.	d. u.	este
Bártfa	530	—	150	800
Kolossó	—	—	542	202
Hertnek	—	—	559	221
Oszió m. h.	—	—	613	235
Magyarasszalvicza	—	—	622	248
Deméte	—	—	636	302
Töltszék m. h.	—	—	640	306
Fulyán m. h.	—	—	647	312
Kapi	—	—	653	318
Alsósebes m. h.	—	—	704	328
Sebeskellemes	—	—	711	335
Eperjes . . . . . érk.	—	—	720	344

Szepesség felé indul a vonat:

	d. u.	d. u.	d. u.	d. u.
EPERJES i.	434 r	620 r	1207	1207
Abos . . . . . é.	459 r	652	1239	1239
Abos . . . . . i.	404 r	594 r	740	1253
Margitfalva é.	441	548	824	126
Gölniczbánya é.	620	620	900	235
Szomolnokhuta é.	805	815	1045	420
Szepesszalvicza	512	623	856	152
Szepessváralja	810	810	1100	310
Igló	542	658	926	220
Löcse	755	755	1035	250
P.-Felka . . . . . é.	620	757	1015	257
P.-Felka . . . . . i.	630	80	1030	38
Csorba	653	840	1058	335
L.-Sz.-Miklós	745	940	1153	425
Rózsahegy	814	1022	1223	454
Ruttka	900	1135	117	538
Zsolna . . . . . é.	930	1220	154	605
Pozsony	—	457	620 r	315 r
Wien	—	625 e	905 e	555 r
Zsolna . . . . . i.	940 r	—	215	615 e
Teschén . . . . . é	1117	—	405	744
Oderberg	1210	—	506	830
Breslau	310	—	1036 e	1148 e
Berlin	834 e	—	526 r	526 r

Dec. 15-iktől január 31-ikéig vonat közlekedik, mely Abosról indul d. u. 3 ó. 27 p.-kor és Poprádfelkára érkezik 5 ó. 35 p.-kor d. u.

Szepesség felől érkezik a vonat:

	d. u.	d. u.	d. u.	d. u.
Berlin . . . . . i.	—	—	733 e	1200 e
Breslau . . . . . i.	—	—	1208 e	618 r
Oderberg . . . . . i.	—	—	450 r	950 r
Teschén	—	—	552	1030
Zsolna . . . . . é.	—	—	800	1157
Wien	—	—	730 e	—
Zsolna . . . . . i.	—	—	408 r	815
Ruttka	—	—	450	901
Rózsahegy	—	—	608	1023
L.-Sz.-Miklós	—	—	655	1109
Csorba	—	—	804	1214
P.-Felka . . . . . é.	—	—	828	1240 e
P.-Felka . . . . . i.	—	—	636 e	845
Igló	—	—	710	943
Löcse	—	—	615	845
Szepesszalvicza	—	—	737	1018
Szepessváralja	—	—	550	825
Margitfalva	—	—	801	1050
Szomolnokhuta	—	—	550	550
Gölniczbánya	—	—	732	732
Abos . . . . . é.	—	—	834	1135
Abos . . . . . i.	—	—	855	1243
EPERJES é.	—	—	930	108
Eperjes vár.	—	—	120	500

Vonat indul december 15-iktől január 31-ikéig Poprádfelkáról 10 ó. 45 p.-kor d. e., mely Abosra ér 12 ó. 50 p.-kor délen. Eperjes felé nincs csatlakozás.

Desseffy Arisztid-utca 2. számú
házban : 4 szoba, fürdőszoba és összes mellékhelyiségekből álló lakás azonnal kiadó.
Bővebbet Káposztás Gábor építésznél Eperjesen.

„Kristály”
vegytisztító-, ruhafestő- és gőzmosógár.
□ Gyártelep és központi iroda: Miskolcz. □
Vidéki fióküzletek: Beregszász Kecskemét Eger
Liptószentmiklós Gyöngyös
Rózsahegy Debreczen
Munkács Szolnok.
EPERJES Fő-utca 158.

I-rendű
TŰZIFA
rendelhető
Goldstein Adolfnál
Eperjes, Vásártér 26. sz.
Telefon 42.

KOLLARIT-BÖRLEMEZ
SZAGTALAN FEDELLEMEZ
KOLLARIT-BÖRLEMEZ
kaucsuk - kompozícióval bevont ruganyos, viharbiztos és időálló szagtalan fedellemez. A jelenkor legjobb tető fedőlemeze.
Végtelenül tartós.
Égi zsindeletetők átfedésére kiválóan alkalmas.
Sem mázolni, sem mészlével bevonní nem kell.
Kapható:
Lavotha Ödön Utóda
vaskereskedőnél ::: Eperjesen.

Milliók használgják
Köhögés
rekedtség, hurut és nyálkasodás, görccs és hőkhurut ellen
KAISER MELLKARAMELLÁIT
□□□ a három fenyő védjeggyel. □□□
6050 közhígyzőőleg hitelen bizonyított vány orvosoktól és magánosoktól igazolják a biztos sikert.
Nagyon alkalmas és jóízű cukorkák!
Csomagja 20 és 40 fill., doboza 60 fill.
Kapható: Korn Vilmos gyógyszerárban, Scholze Alfréd cukrászdájában és Lefkovits Emil fűszer- s csemegeüzletében, Eperjesen.

Érvényes 1912. évi októb. 1-től.

12 05 e	10 22 e	6
1 17	11 33	9
2 56	1 54	12
3 04	2 25	12
6 30 r	8 15 r	6

9 30 e	5 15 du
1 54	—
3 15	8 11
4 15	8 33
5 55 r	9 33 e

10 55 e	5 15
1 46 e	7 13
2 56 e	8 00
5 24 r	9 53
7 20 r	11 20

Érvényes 1912. évi október 1-től.												Magy. kir. államvasutak téli menetrendje.												Érvényes 1912. évi október 1-től.																																																																												
= Oda =												Eperjes—Kassa—Miskolcz—Budapest és vissza.												= Vissza =																																																																												
12 05 é	10 22 é	6 45 e	4 00 du	12 07 du	10 55 de	7 52 r	4 34 r	ind.	Eperjes	érk.	1 08 du	5 00 du	5 00 du	8 47 e	11 43 e	6 00 r	4 32 r	7 50 r	—	1 17	11 33	9 26	5 21	1 20	12 26 du	9 00	6 58	ind.	Kassa	érk.	12 07	2 40	2 50	6 56	9 25	4 13	3 28	6 43	9 16 de	2 56	1 54	12 09	7 04	2 59	3 09	10 42	9 16	érk.	Miskolcz	ind.	10 26	12 05	1 03	5 07	6 48	1 34	1 50	3 59	6 35	3 04	2 25	12 57	7 13	3 06	3 37	10 52	9 40	ind.	Miskolcz	érk.	10 20	11 45	12 56	4 55	5 48	1 14	1 39	3 12	5 54 r	6 30 r	8 15 r	6 50 r	10 50 e	6 25 e	8 50 e	2 30 du	1 05 du	érk.	Budapest	ind.	6 45 r	6 55 r	9 35 de	1 20 du	2 10 du	8 00 e	10 00 e	10 25 e	11 35 é	
dec. 15-től jan. 31-ig												dec. 15-től jan. 31-ig																																																																																								
= Oda =												Eperjes—Kassa—S.-A.-Újhely és vissza.																																																																																								
4 00 du	10 55 de	7 52 r	—	ind.	Eperjes	érk.	—	1 08 du	5 00 du	8 47 e	11 43 e	—	—	—	—	—	—	—	—	5 00	11 47	8 54	—	érk.	Kassa	ind.	—	12 22	3 58	7 07	10 40	—	—	—	—	—	—	6 05 e	12 15 du	10 01 de	4 56 r	ind.	Kassa	érk.	7 48 r	10 00 de	3 24	7 02	10 35	—	—	—	—	—	—	—	7 57 e	1 38	11 32	6 32	érk.	Legenye alsómihályi	érk.	4 46	8 02	1 44	5 19	8 56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 33 e	2 06 du	12 00 d	7 02 r	érk.	S.-A.-Újhely	ind.	4 08 r	7 25 r	1 16 du	4 50 du	8 28 e	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
= Oda =												Budapest—Galánta—Pozsony—Marchegg—Wien és vissza.																																																																																								
9 30 e	5 15 du	2 30 du	2 00 du	12 00 d	9 15 r	7 55 r	7 55 r	6 50 r	ind.	Budapest	érk.	1 40 du	5 55 du	10 35 e	6 40 e	7 10 e	9 05 e	11 05 é	8 20 r	1 54	—	4 47	4 17	4 10	1 50	10 11	9 54	9 03	érk.	Galánta	érk.	11 12	1 11	5 30	—	—	6 46	8 47	2 44	3 15	8 11	5 27	4 57	6 12 e	3 04	10 51	10 51	9 45	érk.	Pozsony	érk.	10 25	11 37	3 55	3 29	4 08	6 03	8 04	1 15	4 15	8 37	5 53	5 23	7 10 e	4 00	11 18	11 18	10 12	érk.	Marchegg	érk.	9 53	10 30	2 42	2 57	3 42	5 37	7 38	12 15	5 55 r	9 33 e	6 55 e	6 25 e	8 50 e	5 45 du	12 14 du	12 14 du	11 04 de	érk.	Wien	ind.	9 05 r	9 15 r	1 30 du	2 10 du	2 55 du	4 50 du	6 51 e	11 05 é	
= Oda =												Budapest—Győr—Bruck—Wien és vissza.																																																																																								
10 55 e	5 15 du	2 05 du	12 30 du	9 20 r	6 40 r	ind.	Budapest	érk.	1 20 du	1 30 du	8 45 e	6 35 e	6 25 r	1 46 é	7 15 e	3 53	3 06	11 14	10 14	érk.	Komárom	érk.	10 22	11 38	5 20	4 37	3 09	2 56 é	8 00 e	4 32	4 04	11 53	11 10	érk.	Győr	érk.	9 33	11 04	4 12	4 02	1 52	5 24 r	9 53 e	5 45	6 24 e	1 08	2 10	érk.	Bruck	érk.	7 37	9 46	1 29	2 40	11 41	7 20 r	11 20 é	6 40 e	8 15 e	2 3 du	3 49 du	érk.	Wien	ind.	6 15 r	8 50 r	12 15 du	1 50 du	10 20 é																															

A Vásártér 25. sz. alatt
 3 szoba, fürdőszoba, konyha és mellékhelyiségekből álló
lakás (esetleg üzlet és lakás) ..
azonnal kiadó.
 Ugyanott egy butorozott szoba és 2 lóra való istálló is kiadó.
 Sáfrán Lipót mérnök, Eperjes, Vásártér 25.

KLEIN JENŐ BODEGÁJA
 FÜSZER-, CSEMEGE- ÉS CUKORKA-
 :: KÜLÖNLEGESSÉGI ÜZLETE ::
 EPERJES, FŐ-UTCA 46. :: TELEFON 162.

Szlatvini „Anna“-forrás.
 Lithiumban legdúsabb ásványvíz.
 Üdít! Gyógyít!
 Nyálkaoldó! Húgsavoldó!
 Kapható minden jobb üzletben!
 Eladási árak:
 1 üveg 1 liter tartalommal . . . 42 fillér
 1 „ 1/10 „ . . . 30 fillér.
 Üres üvegekért visszafizetnek:
 1 drb 1 literes üvegért . . . 10 fillért
 1 „ 1/10 „ . . . 6 fillért.
 Főraktár:
SCHNITZER SAMUNÁL, Fő-utca 97. sz.

Az 1904-iki st.-louis-i világgiallításon „GRAND PRIX“.

Tisztítsd csak Globus
 Fém tisztítószer
 a világ legjobb fém tisztítószeré.

Jobban tisztít minden más tisztítószerrel.

Folyékony Ezüstfesték

Bendalin
 a legjobb fémkompozitív minden elképzelhető tárgy mázolására.
 Állandóan tartós izzó forrásnak, valamint nedvességnek ellenálló ezüstfesték.

Semmi sem pótolhatja a Bendalin
 • legjobb, folyékony •
 kályha-ezüstfestéket
 Nem patlan le vörösre szedett kályhákra sem, hanem kihűlésük után ismét szép ezüstenyű marad.
 • Nem robban! •
 Használatban rendkívül kiadós
 = Mindenütt kapható! =
 Egyedüli gyárosok:
Georg Benda Lutz-Werke
 bronzfestékgyár, Wien, Traismauer N.Ö., Prag

WASHALL
 legjobb mosószer
 Washall Company Wien
 II. Kurzbaugasse 3.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar királyi Pénzügyminisztérium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXXI. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárúsitóknak árúsítás végett kiadattak. A Magyar kir. Pénzügyminisztérium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:
 Az I. osztály húzása 1912. november hó 21. és 23-ikán tartatik meg. A húzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a húzási teremben. — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árúsítójánál kaphatók.
 Budapest, 1912. évi október hó 27-ikén. **Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.**
 Tolnay. Hazay.

5091-1912. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az eperjesi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy a Sárosvármegyei Takarékpénztár r.-t. végrehajthatóként *Potocsnyák Mihály* végrehajtást szenvedő elleni 400 kor tőkekövetelés és jár. végrehajtási ügyében az eperjesi kir. törvényszék az eperjesi k.r. járásbírói területén lévő és Tótsóvár községben fekvő:

a tótsóvári 243. számú tjkvben A. 1. 2. sor, 448-449/X., 448-449/u. m. hr. szám alatt foglalt B. 2. szerint Potocsnyák Mihály s B. 6. szerint Potocsnyák Mihályné szül. Ivaneczki Anna nevében álló szántókra 2892 korona kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1912. évi **november hó 8-án d. e. 10 órakor** Tótsóvár község házában megartandó nyilvános árverésen a Vh. novellá 25. és 26. §§-ai értelmében el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzzel 289 korona 50 fillért készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni s a bánatpénzt a Vh. novella 25. §-a értelmében kiegészíteni.

Kir. tvszék Eperjesen, 1912. augusztus 31.

Suhayda s. k.,
kir. tvszéki bíró.

A kiadvány hitelül: Klein Béla, kir. t. tkvvezető.

50% fűtőanyag- :: megtakarítás!

Krén-féle :: szabadalmazott
folytonégő

□□ kályhák □□
minden, ezideig létező
kályha fűtőképességét
kétszeresen túlhaladják

— Egyszeri befűtéssel a
tűz hetekig megtartható!

Kapható
kizárólag **LAVOHA ÖDÖN UTÓDA**
vas-, fegyver- és konyhaberendezési üzletében, EPERJES.
♦♦♦ Padló meleget sugárzó! ♦♦♦

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz
Moll A védjegyét és aláírását tünteti fel.

A *Moll A-féle Seidlitz-porok* tartós gyógyhatása a legmakacsabb *gyomor- és altestbántalmak*, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzött *székrekedés*, májbántalom, *vértolulás*, aranyér és a legkülönbözőbb *női betegségek* ellen, e jeles háziszsernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona.
Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,
ha mindegyik üveg *Moll*
A védjegyét tünteti fel.
A *Moll-féle sósorszesz*
:: nevezetesen mint ::
fájdalomcsillapító szer
köszvény, csúsz és a meg-
hülés egyéb következményeinéllegismertebb
népszerű. ::::

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 kor.
Moll-fele gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített
gyermek- és női-szappan a bőr gyökeres gondozására
és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 kor. 80 fillér.
Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-szétküldés:

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
Bécs, I., Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvet mellett teljesítettek.

A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ BUZIÁSI PHÖNIXÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványvíz.

Üdít, gyógyít! Kapható mindenütt!

Főraktár:

KLEIN FERENC

fűszerkereskedésében

Eperjesen, Fő-utca 81. sz. alatt.

Olcsó cseh ágytollak

1 kiló szürke selejfezett 2- K.,
jobb 2-40 K., félféhér 3-60 K., fehér
4-80 K., elsőrendű pelyh 6- K.,
kiváló 7-20 K., legjobb 8-40 K., leg-
finomabb hófehér 9-60 K.

Kész ágyak vastagonalú pi-
ros, kék, fehér
vagy sárga nankingból, jól töltve,
1 posztó vagy 1 derekálj 180 cm.
hosszú és 116 cm. széles 10, 12,
15, 18- K. 200 cm. hosszú és
140 cm. széles 13, 15, 18, 21- K. 1 fejpárna 80 cm. h.
és 68 cm. sz. 3, 3-50 és 4- K. 90 cm. h. és 70 cm. sz.
4-50, 5-50 és 6- K. Meg nem felelő árú visszavétetik
vagy a pénz visszaadatik. Kimerítő képes árjegyzék kívá-
natra ingyen és bérmentve mindentűvé.

Benedikt Sachs, Lobes No. 903 bei Pilsen (Böhmen).

SZELEY JÓZSEFNÉ

angol és francia női divatterme
KASSA, Kossuth Lajos-utca 14., I. em.

Kosztümök

eredeti angol stílusban vagy párisi
modellek után rendkívül sikkes,
pedáns kivitelben készülnek. ::::

Köpenyek és téli bundák

kitűnő képesítésű angol szabáscsom
vezetése mellett, elsőrendű szak-
munkások által készülnek. ::::

Menyasszonyok

bármily gazdag stafirozása egy hét
alatt eszközölhető. ::::

Vidéki úrhölgyeknek

igen kellemes kiszolgálást biztosítok,
amennyiben Eperjesről, Bárt-
fáról és Iglórol stb. már a reggeli
órákban érkeznek vonatok Kassára
s így egynapi Kassán időzés alatt
a rendelt ruhákról a teljes próba
megejthető. ::::

Valódi angol szövetek,

selyembélések és díszek raktáron.
Divatértésítő ingyen. ::::

Keil-lakk

„Keil-Lakk“-nál jobb máz nincsen
Asszony mondja: ez a kincsem!
A padló úgy fénylik tőle
Nem is kell sok máz belőle;
Kevés munka, semmi kín,
Barna, vagy porszürke szín,
Figyelmet csak arra tegyen,
Hogy az mindig „Keil-Lakk“ legyen!
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz, mint a márvány,

Ha fehér „Keil-Lakk“-ot veszünk
S vele mindent jól befestünk,
Konyhabútor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk“, azurkék,
Kertibútorot fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil-Lakk“-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk“!

Mindenkor
kaphatók: **VAJDICSKA KÁLMÁN** cégnél, Eperjesen.
Igló: Fogyasztási Szövetk. — Kassa: Binder Samu. — Kisszeben: Kaszewits János.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott
köhögés!

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG

és elnyálkásodás ellen
gyors és biztos hatásúak

EGGER MELLPASZTILLÁI

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 K.
Próbadoboz 50 f.

Kapható gyógyszertárakban s drogeriákban.

Fő- és szétküldési raktár: **Dr. EGGER LEÓ** és **EGGER I.** Budapest, VI., Révai-u. 12.

Eperjesen kapható: Korn Vilmos, Kovaliczky Pál, Molitorisz István és Williger Pál gyógyszerárakban
és Pálesch Árpád drogueriájában. — Bártfán: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógyszerárakban.

Éljen!

Egger mellpasztillája
csakhamar meggyógyító!

E

Előfizetés
Egész évre
Félévre
Negyedévre

Hirdetési díj:
bos petit sor egy
tése 30 f. Nyit

A

Ország-
az emberis-
sége: a tü-
Az elle-
harcot nem
Rész kell
akar venn
amelyet ez
a nemzetek
nagy, hogy
védelem.

Hazánk
embertársu
Ezen óriás
hozzájáru
baráti, haz
vel legalál
volna a leg
Az általa
ben még a
része jut,
sorakozás

A várm-
részt kér m
értekezlet
akiket állá
egyáltalán
nálunk is a
ségnek ezé

Az ért-
városunkba
beteg-gond
a tüdővész
nőtt hatalm
a dispensa
Az ért-
erőket, a
dispensaire
mely a küz
konyabb
tóriumnál,
tásában ol
nek a tüd
szerveire
szempontja
A disp
intézete az
s nem fekt
közásokra.
meg, mely
jait szolgál
eshetősége
tőségeit.
tehát isko
kezésnek.